

associació de dones periodistes

2013-14

dones

**Pageses
i ramaderes:**
les arrels
del territori

Caps d'Estat elegides democràticament

Per **Meritxell Benedi**

1945 Chandrika Kumaratunga

Presidenta de Sri Lanka. Filla de Solomon Bandaranaike, primer ministre de 1956 a 1959, i de Sirimavo Bandaranaike, també cap de govern en tres legislatures. Llicenciada en Ciències Polítiques per la Universitat de París, inicià la seva carrera política el 1974, en ser escollida membre del Comitè Executiu de la Lliga Femenina del Partit de la Llibertat de Sri Lanka (SLNP). Amb una intensa vida acadèmica no només al seu país, sinó també en organismes internacionals, el 1994 va formar el Partit de l'Aliança del Poble (BNP). Les eleccions celebrades el mateix any li van donar el càrrec de primera ministra i posteriorment la presidència del país, essent reescollida el 1999.

1951 Mary McAleese

Presidenta d'Irlanda. Nascuda a Belfast, la seva família es traslladà a Dublín després de l'espiral de violència que va sacsejar Irlanda del Nord a principis de la dècada de 1970. Llicenciada en Dret, va ser professora al Trinity College i periodista de la Ràdio Televisió Irlandesa. Activista catòlica conservadora, ocupà diversos càrrecs en les institucions de pacificació del conflicte d'Irlanda del Nord. El 1997 va ser escollida pel Fianna

Fáil (FF), partit conservador favorable a la reunificació de l'illa com a candidata independent per a la presidència de la República. Reescollida el 1999.

1937 Vaira Vike-Freiberga

Presidenta de Letònia. Després d'un periple per diferents països iniciat per la seva família en fugir de l'exèrcit soviètic, es va llicenciar en Psicologia a Canadà. Va ostentar diversos càrrecs acadèmics a Amèrica del Nord fins que va retornar definitivament al seu país el 1998. Tot i que no havia militat en política anteriorment, el 1999 es va presentar com a candidata a presidenta de la República, eleccions que va guanyar de manera totalment inesperada.

1946 Mireya Elisa Moscoso de Arias

Presidenta de Panamà. Membre d'una família de propietaris rurals, es va diplomar en Comerç. Secretària a la Direcció General de la Caja del Seguro Social (CSS), fou aquí on entrà en contacte amb la política de la mà del cap del conservador Partido Panameñista (PP) i poste-

riorment el seu marit, Arnulfo Arias. Exiliada a Miami després que el seu espòs fou derrocat per tercera vegada de la presidència del país, quan morí Arias, ella es va situar al capdavant del PP. Passades in comptables vicissituds polítiques, el 1999 va ser escollida cap d'Estat.

1943 Tarja Kaarina Halonen

Presidenta de Finlàndia. Jurista de professió, va iniciar la seva carrera política a la universitat, on va ser secretària d'Afers Socials de la Unió Nacional d'Estudiants Finlandesos. Posteriorment va ser advocada de l'Organització Central de Sindicats Finlandesos. Membre del Partit Socialdemòcrata des de 1971, on va ocupar diferents càrrecs i ministeris (Afers Socials i Sanitat, Justícia i Afers Exteriors) fins que va ser escollida presidenta de Finlàndia el 2000.

1947 Gloria Macapagal Arroyo

Presidenta de Filipines. Filla de Diosdado Macapagal, president de la República el 1961-1965, es va llicenciar en Economia. Professora de la Universitat de Filipines, el 1986 va formar part del govern de Cory Aquino. Senadora del partit conservador Lucha por unas Filipinas Democráticas (LDP), el 1998 va ser escollida vicepresidenta de la República. Després del procés de destitució iniciat contra el president Estrada el 2000, l'any següent va ser nomenada presidenta de Filipines.

1947 Megawati Sukarnoputri

Presidenta d'Indonèsia. Filla de Sukarno, primer president d'Indonèsia, inicià la seva carrera política el 1987, quan va ser escollida membre del Parlament de la mà del Partit Democràtic d'Indonèsia (PDI), hereu de la ideologia de Sukarno. El 1993 va ser nomenada presidenta del PDI iniciant una activa oposició a Suharto, el que va provocar la intervenció de l'exèrcit per fer-la renunciar a la seva activitat. Així, es va mantenir al marge dels esdeveniments que portaren a la dimissió de Suharto (1998), però amb l'arribada de Habibie al poder fundà el PDIP (de caràcter nacionalista i d'esquerres) amb el que va arribar a la vicepresidència l'any següent. Amb Wahid malalt, el 2001 va ser proclamada cap d'Estat.

Les guerres del patriarcat

La guerra és la manifestació simptomàtica del patriarcat. El poder, la dominació, la cobdícia i la rivalitat són els ingredients de fons que provoquen els conflictes. La falta de diàleg, la manca d'empatia, l'absència de solidaritat o, el que és el mateix, la incapacitat per posar-se en lloc de l'altre, han desembocat en aquests últims anys en un seguit de conflictes armats que, a diferència de les guerres del passat, que enfrontaven exèrcits, ara fan blanc en els objectius més vulnerables, les criatures, les dones i, en general, la població civil. Les guerres dels Balcans, el conflicte entre Palestina i Israel, l'invasió de Txetxènia i d'Afganistan, per no esmentar els múltiples combats que es lliuren lluny dels objectius i la mirada periodística, com les del continent africà. I ara, Iraq.

Tots aquests conflictes són diferents, però tots tenen coses en comú, són conseqüència del delit per dominar un territori, de l'interès per controlar les reserves naturals, per expandir l'hegemonia del mercat, i, en últim terme, sempre acaben afavorint les empreses d'armament, que són les que acaben fent pujar l'economia.

Com a conseqüència, entre la població civil creix la desconfiança cap als polítics com a mediadors de conflictes i com a gestors honestos de la veritat. La gent, que no podem fer altra cosa que informar-nos i alçar la veu, pensen que no hi ha un pam de net, que l'alta política es limita a recobrir de rituals de representació del poder els interessos dels lobbys i de les grans companyies. Pura escenografia dedicada als mitjans.

Però, com a feministes, ens preguntem, on són les dones que fan política? Com és que no sentim les seves veus argumentant discursos diferenciats dels homes dels seus partits? O és que la paritat només s'expressa amb quotes? Val la pena tanta lluita per acabar subscriuint el discurs pactat de cada partit? ■

sumari

portada

Dones pageses del segle XXI

Foto: Esther Sanromà

2 elles també hi eren

Caps d'Estat elegides democràticament

Per Meritxell Benedí

4-11 quan totes les dones

Dones pageses

Per Maria José Ruiz

Fotos: Esther Sanromà

12-13 així ens veuen, així ens va

Canviem el periodisme o el periodisme ens canviarà

Per Diana Castro

Fotos: Amada Santos

14-15 europa a l'abast

Parlamentàries catalanes a Europa

Per Aícia Oliver

City Dona

Per Marta Ortega

16-17 pensar en clau del XXI

Les polítiques per a la família afavoreixen les dones?

Per Marisa Fernández i Joana Ortega

Il·lustració Roser Capdevila

18-19 dones que remenen les cireres

Vinyet Panyella, directora de la Biblioteca de Catalunya

Per Esther Molas

Fotos: Esther Sanromà

20-21 a favor de totes

Dones, dones, dones, per Carme Deltell

Jussara de Goiàs i els *meninos i meninas da rua*

22-23-24 l'administració administrada

Coordinada per Marta Corcoy

25 de cara a la paret

Secció a càrrec de La cantant calba

La Gata Lina

Per Gemma Sales

26-27-28 sofregit cultural

Per Esther Molas

La prensa por dentro, per R.Mª Palencia

Herederas y heridas, per E. Tarifa

29 l'estenedor d'idees

30 el talòs d'Aquil·les

Per Joana Gallego

31 fina lsegura, periodista d'altura

Guió: Joana Gallego

Il·lustració: Aina Albi

FOTO ESTHER SANROMA

Pageses i ramaderes: les arrels del territori

Per **María José Ruiz Fité**

L'agricultura no podria existir sense la presència i el treball de les dones, perquè elles representen el 37% del total de la població activa agrícola comunitària, i desenvolupen una tercera part del treball d'aquest sector. Quan més multifuncional es torna l'agricultura, més creix la

importància del paper que les dones juguen en el món rural. Per tot això, cada vegada és més necessari crear o mantenir unes condicions favorables amb l'objectiu de propiciar una millor qualitat de vida a les dones que han decidit dedicar el seu esforç a aquest tipus d'activitats.

Viure en una zona rural no significa que es tingui com a primera professió l'agricultura o la ramaderia en les seves diferents versions. Hi ha moltes dones que es dediquen a la indústria de la transformació d'aliments o a l'agroturisme, activitats totes elles que permeten rendibilitzar els recursos que produeixen les explotacions rurals, però que no tenen com a principal objectiu el treball del camp ni dels animals. A més, també hi ha un altre grup molt important que desenvolupa part de la seva jornada laboral en altres àmbits, com pot ser l'ensenyament o la sanitat, i que després comparteixen el treball de les seves explotacions. No cal dir també que són elles les que realitzen la major part del treball domèstic i que col·laboren en determinades tasques no remunerades. Però existeixen altres característiques que hem de tenir en compte a l'hora d'apropar-se per entendre la realitat d'aquest col·lectiu social. L'edat és un factor determinant, a més a més del seu nivell de formació,

el fet d'haver viscut en el mateix poble o d'haver canviat de residència, així com també si han comptat amb una família que tenia negoci propi o no.

Un bon exemple n'és Montserrat Fons Santanach, una noia que està molt interessada en seguir treballant a la granja Can Bordoï, de tradició familiar, que compta amb un centenar de vaques i un centenar de vedells, que els dóna la matèria prima per elaborar productes artesanals com mató o formatge fresc. "En aquest moment estem automatitzant tot el procés de munyir. Això és un gran avanç i ens permet encarar el futur des d'altres perspectives", assegura aquesta jove emprenadora.

És innegable que les dones realitzen una aportació fonamental en l'equilibri del territori. Són elles les que afavoreixen que la població es quedi fixada en aquests llocs, evitant així el despoblament i la fugida als centres urbans. En molts casos, també són les que tenen cura del manteniment del patrimoni històric a l'impedir l'aban-

donament dels pobles. Però, a més, són les que permeten un desenvolupament sostenible per la seva especial preocupació en voler defensar els tresors naturals de les seves zones d'origen. La presència femenina repercuteix també en altres factors com són la capacitat d'innovació en la recerca de recursos alternatius als tradicionals o la creació de xarxes associatives.

El turisme rural: empreses femenines

Un mostra reeixida d'activitats complementàries alternatives és el turisme rural, a Catalunya hi ha ara més de 500 cases. Can Pinyater és una masia datada al 1512 que Maria Teresa Mauri ha convertit en una casa rural, amb capacitat per atendre 15 persones, en un entorn de 35 hectàrees de bosc i camps. Però no es vol quedar aquí només, com explica convençuda: "A banda d'ampliar la capacitat d'acollida de persones, vull construir un jardí botànic de plantes medicinals i recuperar les plantes autòctones per evitar la seva desaparició". Les dones han pogut iniciar altres activitats dins del desenvolupament rural, gràcies a què s'han mecanitzat moltes tasques agrícoles i les labors domèstiques també s'han simplificat amb la modernització i tecnificació de les llars. Encara que és cert que ha disminuït el nombre d'hores de treball domèstic, no és així el temps d'atenció a la infància i a la gent gran. Per això, parlar d'igualtat d'oportunitats en aquest sector és, encara avui dia, més necessari que mai, i en els programes de desenvolupament rural s'han de plantejar específicament les qüestions de gènere.

En xarxa per intervenir

Una altra de les característiques més interessants que mostren les dones del món rural és el seu alt grau de participació en l'associacionisme. Les associacions es converteixen en el vehicle perfecte per introduir-se en el teixit social de les seves comunitats i és, a través d'elles, com reben i presten una sèrie de serveis que, de moment, l'administració no ho pot facilitar. Així trobem organitzacions no només de caràcter pròpiament professional, sinó també cultural, de defensa de la natura, de salut, d'oci, etc, en cada comarca del territori català. A través de l'associacionisme rural es pretén, sobretot, conscienciar i implicar les dones rurals en el seu mitjà social com econòmic. Per una altra banda, s'incentiva els seus desitjos de formació i s'afavoreix el desenvolupament de noves iniciatives com la creació d'empreses agropecuàries, però també d'un altre tipus que permeten donar treball a la població de les zones rurals. D'aquesta manera s'afavoreix la incorporació de la dona al mercat laboral alhora que es produeix una modernització dels recursos.

La Federación Nacional del Medio Rural (Femur) ve desenvolupant des de 1998 un Programa d'Ajut a Famílies del medi rural, subvencionat pel Ministeri de Treball i Afers Socials, a les comunitats autònomes de Castella i Lleó, Extremadura i Andalusia. A través d'ell

s'ofereix suport i assessorament a totes aquelles dones que per diferents motius ho sol·licitin. Aquest servei atén dones víctimes de maltractaments, o per la situació insostenible d'alcoholisme de la seva parella o denúncies per exclusió. Fer-se un forat en un context tradicionalment masculí no els resulta fàcil a aquestes dones, i pre-

FOTO ESTHER SANROMA

Maria Teresa Mauri

tenen que la seva experiència sigui extrapolable a altres zones del món. "El model agrícola comunitari pot servir d'exemple, perquè si ha funcionat a les nostres comunitats també ho pot fer en d'altres", afirma la vicepresidenta de la Unió Europea, Loyola de Palacio, que durant molts anys va dedicar el seu treball polític al món de l'agricultura.

La Femur ha desenvolupat projectes de cooperació amb països com Uruguai, Guatemala, Perú, Mèxic, Marroc, Argèlia, Palestina.

L'AMFAR és una altra associació que abarca tot el territori nacional. Va néixer a finals de 1991 com una associació específica femenina dins de l'Associació Agrària Joves Agricultors (Asaja) davant de la necessitat de constituir un grup que lluités pels drets de la dona rural. Fins llavors existia un cert buit reivindicatiu d'aquest col·lectiu. En els seus estatuts manifesten les seves principals línies de treball: la defensa d'igualtat d'oportunitats per a la dona en el món rural, la necessitat de formació, suport a la participació en les activitats econòmiques i productives, i el reconeixement del seu treball, tant el domèstic com el professional. A més, la potenciació de la presència de la dona en tots els àmbits de la vida, així com en la presa de decisions, i per últim, la reivindicació de serveis socials i infraestructures per millorar la seva qualitat de vida. Des del seu

45 dones per cada 100 homes són propietàries d'explotacions amb una extensió inferior a 1 hectàrea, i només 18 dones per cada 100 homes tenen explotacions de més de 100 hectàrees

naixement, AMFAR s'ha anat implantant en tot el territori estatal i compta amb delegacions a les quatre províncies catalanes. Rosa Maria Pruna és la presidenta de la de Barcelona.

Aquesta organització fa tres tipus d'activitats fonamentals que, bàsicament, van encaminades a complir amb el mandat que diuen els seus estatuts i es poden resumir en tres apartats: transmissió de tot tipus d'informació que pugui ser d'interès per a les dones rurals, formació de cursos de reciclatge professional com cultural, i reivindicació i defensa dels seus drets.

Publiquen una revista *Mujer rural* que ofereix dades i notícies sobre aquest col·lectiu, i han posat en marxa una Agència d'Informació Rural, ATENEA, en col·laboració amb el Ministeri de Treball i Afers Socials per donar respostes concretes sobre els diferents temes que els preocupen, com per exemple, treball o sol·licitud de subvencions.

Pageses en el sindicat

La gran organització sindical que aplega les dones catalanes és Dones de la Unió de Pagesos. Aquest grup sorgeix a finals dels anys vuitanta com a resposta als problemes i dificultats que troben les pageses, i les dones rurals en general, per tal que se'ls reconegui la seva aportació social i econòmica en el desenvolupament de les seves explotacions, a banda de promoure la seva integració en la feina sindical. En aquesta línia, en els darrers anys s'ha intensificat la participació d'aquesta organització en la *Secretaria de la Mujer* de COAG, a través de la qual està present en seminaris, simposis i jornades. Els seus objectius prioritaris són: aconseguir un estatut professional de la Dona Pagesa. Com totes

Procés d'emballatge de productes làctics

les altres organitzacions també volen millores socials i faciliten informació i formació de tot tipus per a les seves afiliades.

La dona rural en xifres

Segons el Cens Agrari de 1999, a Catalunya les dones que són titulars d'explotacions agràries representen el 19% del total, mentre que com a dones cònjuges arriben fins al 72%. Pel que fa a les assalariades fixes, la quantitat torna a baixar fins al 14,2%.

A Espanya viuen quasi 5 milions de dones en les zones rurals, el que representa el 15% de la població total de l'estat.

De totes elles, reconegudes legalment dins del sector agrari, només hi ha 308.600, enfront d'un milió d'homes registrats. Malgrat això, es considera que existeix prop d'un altre milió de dones que no hi són a les estadístiques, perquè només són "ajut familiar" o "cònjuge col·laborador".

El nombre de pageses que són propietàries de terres no supera el 9%, i les seves explotacions són més petites en extensió si les comparem amb les dels homes. Així, 45 dones per cada 100 homes són propietàries d'explotacions amb una extensió inferior a 1 hectàrea, i només 18 per cada 100 homes tenen explotacions de més de 100 hectàrees.

Una altra característica de l'ocupació femenina és el seu major grau de precarietat en relació als homes, amb una més elevada taxa de temporalitat i de treball parcial. La proporció d'ocupació a temps parcial és molt superior entre les dones, amb un percentatge del 17% davant d'un 2,7% dels homes. També és interessant afegir que s'està produint un increment en la taxa d'atur de les dones en el sector agrari espanyol en la darrera dècada: mentre que a l'any 1990 aquesta taxa era del 14,6%, al 2001 ja se situava a prop del 20,6%.

La Unió Europea i el mercat

Quan va néixer la Comunitat Econòmica Europea, l'antecedent de l'actual Unió Europea, el record de la fam que va patir la seva població encara estava molt viu, perquè quedaven molt properes les seqüeles de la II Guerra Mundial. A més, tots els estats volien ser autosuficients en matèria d'alimentació. Per tant, la major part dels

FOTO ESTHER SANROMA

Elaboració de formatge

recursos econòmics es van destinar a aquest capítol, i aquest sector es va convertir en la nena dels seus ulls dels pressupostos comunitaris.

En aquests moments, la situació és molt diferent: la Unió s'enfronta a una ampliació en la qual els diners d'una mateixa partida han de servir a més finalitats. Les reformes de la Política Agrària Comunitària movilitzen constantment als agricultors i agricultores catalanes. Fa poc temps, el comissari del ram, Frank Fischler, va presentar la seva darrera proposta: a partir d'ara ja no se subvencionarà a ningú per no cultivar, ni tampoc s'incentivarà la producció. El mercat serà el gran regulador i va assegurar: "S'ha de ser més competitiu oferint una major qualitat en els productes". En tot aquest nou escenari, seguiran les dones rebent diners i ajut? Aquesta pregunta li vam fer arribar al propi comissari que va recordar que depenia de les administracions nacionals, dels governs, però ell continua sent molt conscient de què "sense l'aportació constant de les dones, el sector no podria subsistir de cap manera".

Fruit d'aquest interès de les autoritats comunitàries des de fa ja diversos anys, s'han posat en marxa diversos programes per fomentar el desenvolupament del món rural. Amb l'ajut del programa LEADER i del PRODER, ha estat possible posar en marxa molts projectes liderats per dones.

III Congrés de Dones Rurals

En el mes d'octubre de 2002 es va celebrar a Madrid el III Congrés Mundial de Dones Rurals organitzat per l'Institut de la Mujer del Ministeri de Treball i Afers Socials, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació i l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional del Ministeri d'Afers Exteriors. Aquest esdeveniment va aplegar a més de 1.500 dones de 80 països de tot el món. Eren dones que pertanyien a diferents institucions nacionals o internacionals, com departaments del govern o Nacions Unides, i també a associacions professionals com Afamer o Femur, a més d'ONG. Aquesta conferència agafava el relleu de la que es va celebrar a

Washington quatre anys abans, i ha traspassat la torxa a Sudàfrica el 2006.

Els objectius d'aquest congrés eren revisar la situació de les dones rurals en el context mundial, a la vegada que es volien intercanviar experiències i projectes. Tot plegat, per estimular el debat i la reflexió de cara a trobar noves iniciatives i estratègies.

Una de les primeres coses que es van poder constatar, com sempre, és la terrible diferència que existeix entre el món ric i el pobre. Perquè, mentre unes dones parlaven de la qualitat de l'alimentació i de la necessitat de prendre mesures en aquest sentit, a banda de preservar el medi ambient, altres estaven lluitant per donar de menjar a tota la població de la seva zona al preu que fos. Aquestes dues realitats tan contundents van arribar a semblar que eren irreconciliables. De totes maneres, van existir punts en comú que van fer seus totes les congressistes i que no deixaven de ser les reivindicacions de sempre: la necessitat d'una major formació i més informació a l'hora de cercar projectes i ajuts. La manca de serveis i d'infraestructures també era dins el paquet de peticions comunes tant de les dones del primer món com del tercer. Una demanda general: "Volem ser més protagonistes de la nostra realitat i de les decisions que ens concerneixen". I una paraula màgica: solidaritat, per establir condicions que permetin el desenvolupament dels projectes que han de garantir els recursos necessaris per a les pageses menys afavorides, i que propiciïn unes regles del joc de l'economia mundial més justes, sobretot en matèria de comerç.

Una altra qüestió molt tractada van ser les subvencions. Si els estats rics subvencionen els seus agricultors perquè resultin competitiu, i portin els seus excedents a preus més barats, llavors, com pot la pagesia local fer-se un forat en el mercat?

I per mantenir els contactes, les xarxes de comunicació van ser considerades els vehicles imprescindibles, tal com van demostrar les dones de diverses illes del Pacífic, on han pogut superar els condicionants geogràfics, gràcies a Internet. ■

"Sense l'aportació constant de les dones, el sector no podria subsistir de cap manera",
Frank Fischler,
comissari europeu

"Volem ser més protagonistes de la nostra realitat i de les decisions que ens concerneixen",
III Congrés Mundial de Dones Rurals

III Congrés de Dones Rurals

FOTO: ESTHER SANROMA

“Ara tenim un col·lectiu molt important d'enginyeres agrònomes, quasi bé n'hi ha més que homes, però també es preparen en altres professions, i quan es casen no les abandonen com abans”

Rosa Maria Pruna podia haver estat una noia de casa de pagès dedicada només a la seva família i a la seva explotació si, en un moment de la seva vida, no li haguessin ofert la possibilitat de presidir la comissió de la Dona de la COPA, Comitè d'Organitzacions Professionals Agràries, i “ser presidenta de les agricultores europees”, com diu ella. Durant 16 anys ha desenvolupat aquesta feina. Al juny passat, justament quan Espanya deixava la presidència de la Unió Europea, Rosa Maria Pruna també abandonava el seu càrrec.

“Va ser un moment molt emocionant, el del meu acomiadament. Perquè a banda dels regals que em van fer, em van dir que, sobretot, volien que els deixés el meu esperit lluitador”. I aquestes paraules tenen un sentit especial per aquesta dona que va patir un càncer l'any 1983, i que, malgrat això, no va abandonar mai la seva feina, en contra de l'opinió dels seus metges. Rosa Maria recorda: “Vaig ser molt clara amb els doctors, els vaig dir que si havia de morir, volia fer-ho com sempre: treballant”.

Si d'alguna cosa se sent orgullosa és de com va iniciar l'activitat a Brussel·les: “Des del començament em vaig saber introduir molt bé dins de l'administració comunitària. Em deien que era molt sindicalista, perquè jo anava a defensar el que creia que era just per a les dones. Aquesta força la vaig transmetre al meu equip. Tothom treballava amb molta il·lusió, perquè posàvem el cor”.

En aquell moment les dones agricultores tenien una presència mínima en les organitzacions professionals agràries, no eren a la COPA, i l'arribada de la Pruna va

Rosa Maria Pruna

presidenta de l'Associació Femenina del Medi Rural (AMFAR), Catalunya, i presidenta de l'Associació Agrària de Joves Agricultors (Asaja), Barcelona

“Tothom diu que nosaltres som més realistes, més actives, i més innovadores”

fer que els responsables comunitaris es donessin compte de la multitud de problemes que patien les dones en aquest sector, des de la manca de seguretat social fins a pocs reconeixements d'altres tipus.

El salt a Europa el va fer des de la seva organització catalana, AMFAR, però aquesta és una història que convé explicar des del principi. “Havia estat treballant a casa, amb el meu marit. Teníem quatre fills i mentre ell anava a comprar bestiar, jo tenia cura de la nostra explotació. Però va arribar la democràcia i, llavors, el meu marit és va apuntar a l'organització Joves Agricultors, que es va fundar llavors, amb seu central a Madrid. Publicaven una revista en la que jo escrivia articles d'opinió”.

En aquesta oficina de Madrid treballaven dones que havien viatjat a altres indrets i que s'havien relacionat amb els grups femenins de dins de les organitzacions agràries. La idea els va semblar molt interessant pel nostre país, i a l'any 1982, dues tècniques van crear Afamer, *Asociación de familias del medio rural*, i li van demanar a Rosa Maria Pruna que fos la presidenta de Catalunya. “Però, és clar, aquí nosaltres volíem que tot això fos més de casa nostra, en català. Penso que a Madrid no els va agradar massa, però vam fer els nostres estatuts, i vam anar endavant”. I afegeix, “Després, a l'any 2000, ens vam integrar dins d'AMFAR, *Asociación de mujeres y familias del ámbito rural*, perquè aquesta associació ens permetia estar dins de la COPA, a través d'ASAJA”.

Mentre Rosa Maria Pruna ha estat dirigint la comissió femenina de la COPA, s'han donat passos molt importants en el tema de la igualtat d'oportunitats en el seu sector. Per exemple, per primera vegada es van tenir en compte les aspiracions de les dones en les negociacions de l'Agenda 2000. Dins del reglament de la FEOGA es van aprovar unes esmenes que possibilitaven la jubilació anticipada també per a les dones. També el reconeixement de col·laboradora, o cotitular i no només de cònjuge.

FOTO ESTHER SANROMA

D'aquesta etapa de la seva vida professional, Pruna no pot oblidar tampoc la seva participació com a representant europea en la primera ronda de l'Organització Mundial de Comerç, que es va celebrar a Seattle (EUA). Encara recorda les reunions que feien amb el comissari Frank Fischler i els altres components de la delegació comunitària, per cert, tots homes menys ella. De la seva participació està molt orgullosa, perquè li van acceptar una proposta sobre seguretat alimentària. "Havíem elaborat una proposta a partir del treball conjunt dels agricultors i dels consumidors. Es tractava d'un decàleg on realment s'especificava la procedència de cada producte. Nosaltres volíem un control a través a l'etiquetatge. En contra estaven molts països americans com Argentina, Brasil, o els Estats Units. Va ser un camp de batalla enorme, però va ser admesa a la taula de negociacions. La nostra va ser l'única admesa de la COPA", afirma aquesta negociadora entusiasta.

Des dels seus càrrecs, Rosa Maria també ha contribuït a aconseguir altres millores importants per a les dones pageses: una d'elles és la Llei de Transmissió Patrimonial que suposa que quan el marit deixa a la muller el seu patrimoni, aquesta no ha de pagar res, o la possibilitat de formar una societat agrària de transformació només amb els dos cònjuges sense necessitat d'un tercer membre.

No hi ha dubte que queda molt per fer encara, però també és veritat que les dones han avançat bastant en el món rural, com Rosa Maria Pruna explica: "Puc dir que en els cursos de formació, per cada home hi anaven 10 dones, i això no perquè els sobri el temps, al contrari. Elles fan trenta mil coses, però sentien aquesta necessitat de formació que després els ha permès portar millor la gestió de les seves explotacions i muntar altres activitats per aportar rendes complementàries".

Aquesta capacitació econòmica els ha portat a ser gestores de les seves empreses. Així la transformació de l'agroturisme amb més de 500 cases a Catalunya, on

la majoria són de titularitat femenina, o altres empreses de transformació de productes i venda directa.

Quan parlem de les dones joves, Pruna ens diu: "La majoria han sortit a estudiar. Ara tenim un col·lectiu molt important d'enginyeres agrònomes, quasi bé n'hi ha més que d'homes, però també es preparen en altres professions, i quan es casen no les abandonen com abans. D'aquesta manera cada vegada és més gran la proporció de dones que porten rendes complementàries a la seva família".

La mà de la dona també és deixar-se sentir quan és ella la responsable d'una explotació. "Tothom diu que nosaltres som més realistes, més actives, i més innovadores", ens comenta. I afegeix, "existeixen tot un seguit de detalls que passen desapercebuts per a l'home. Potser nosaltres anem més poc a poc, les nostres empreses són més petites, perquè no volem abastar tant, però encara no conec cap que hagi plegat. Les pageses som valentes i obrim camins que després els homes segueixen".

Ara que sembla que la dona s'ha incorporat amb molta energia dins dels sistema productiu remunerat del món rural, només ens queda conèixer si els homes també han assumit les seves responsabilitats dins de l'àmbit privat, Rosa Maria Pruna ens explica que ja l'any 1998 a la Unió Europea es va desenvolupar un projecte sota el títol "Conciliar feina i treball familiar", que va portar Catalunya en la seva tercera edició. "Quan ho vam posar en marxa, vam ser portada de *La Vanguardia*, i en un acudit apareixia jo fent-li rentar els plats a en Pujol. Vam demanar a la Consellera d'Educació que introduís a les escoles una assignatura sobre aquests temes, com des de fa molt de temps tenen a Holanda, i encara estem esperant resposta. En canvi, a Marina Subirats li va agradar molt aquesta proposta i la va portar a l'Ajuntament de Barcelona, d'on és regidora". Potser l'exemple algun dia s'estendrà. ■

María José Ruiz Fité

"Les pageses som valentes i obrim camins que després els homes segueixen"

FOTO: ESTHER SANCROJA

MARIA ROVIRA,

Responsable del grup de dones de la Unió de Pagesos i coordinadora del Sindicat de Barcelona

“Aquest sector és molt masculí i hem de lluitar, perquè no s’oblidin de nosaltres, i tinguin en compte les nostres mancances”

Maria Rovira pertany a la setena generació d'una família de pagesos, viu a la mateixa casa i treballa la mateixa terra dels seus avantpassats, a la comarca del Penedès. Amb 40 anys i una altra vida professional a l'esquena, va tornar a casa per fer-se càrrec de l'explotació, que no interessava al seu germà, l'hereu. Seguint també les passes del seu pare va entrar a Unió de Pagesos, com una cosa natural.

- Quin tipus de dones pertanyen a la Unió de Pagesos?

- Són dones afiliades o vinculades a un sindicat professional agrari per la seva feina. Nosaltres no volem ser una associació a part, ho tenim molt clar. Ara és necessària la nostra existència, ja que encara aquest sector és molt masculí i hem de lluitar, perquè no s'oblidin de nosaltres, i tinguin en compte les nostres mancances. Però, amb el temps, el nostre grup ha de desaparèixer, quan les desigualtats entre homes i dones s'hagin superat.

- Quines són les reivindicacions importants del col·lectiu de pageses?

- En primer lloc, nosaltres volem ser presents a tots els espais on es parli de dones, però també on es tractin els temes de l'agricultura, i això que moltes vegades accedir a tot arreu ens costa bastant, fins i tot físicament perquè les carreteres són infernals... Hem de reivindicar el que som, i el que fem, i tenim diferents cavalls de batalla: un dels més importants és la possibilitat de donar-se d'alta a la seguretat social, per no trobar-nos desprotegides en qualsevol situació, no només a l'hora de la jubilació, sinó també en una separació matrimonial. Perquè, malgrat que el titular de les terres sigui l'home, l'explotació ha de ser compartida, com si fos un altre tipus de negoci.

Per altra banda, també reivindicuem un estatut professional per ubicar a totes les dones dins d'aquest marc, amb

els seus drets i deures. A més, necessitem bones infraestructures i, sobretot, serveis d'atenció als nens i als avis. A vegades no trobes cap persona per fer aquestes tasques, ni pagant. Llavors és la dona la que es queda a casa, i això pot ser motiu de conflicte.

- Un dels problemes que pateixen les zones rurals de tot el món és el despoblament. S'acceeix el mateix a les comarques catalanes?

- En primer lloc he de dir que les nostres comarques són molt diferents, perquè Catalunya és molt rica i variada. He pogut constatar-ho, una vegada més, durant aquests darrers dies que he fet moltes xerrades. No és el mateix les comarques que es troben al costat de les àrees metropolitanes on la situació econòmica és millor i tot-hom té més possibilitats de formació i de treball fora del camp si és necessari que altres indrets més allunyats, on la dona és molt dependent de l'home i, si no vol aguantar, ha de marxar cap a altres llocs.

-Aquesta situació es pot pal·liar amb persones immigrants que s'instal·lin i tornin a donar vida a aquests pobles moribunds?

- Penso que no. Un dels problemes amb què ens enfrontem al món rural és que la gent no vol vendre el seu patrimoni. Veus cases que van caient, altres estan arreglades, però ni hi viuen ni les lloguen. Ni tan sols vénen els caps de setmana. Donen un cop d'ull de tant en tant per comprovar els desperfectes, i res més. D'altra banda, els immigrants arriben només com a treballadors temporers, contractats en origen. Aquí, normalment, són marroquins o romanesos. De totes maneres, el que fem ara a través de la Fundació Pagesos Solidaris és formar agents de cooperació per als seus països. Aquesta experiència amb les dones ha anat molt bé i quan tornen al seu poble ensenyen a la gent d'allà i sembla que els resultats són molt positius. ■

María José Ruiz Fité

...PAGESA

AMB MIRADA DE

MERCÈ OLIVER

Quan el camp és tota una vida

Quan coneixes la Mercè Oliver no et pots creure que sigui una dona de més de 60 anys. Només les seves mans et poden ajudar a comprendre la feina que ha fet al llarg de la seva vida al camp. Mercè Oliver va néixer a Santa Coloma de Cervelló als anys quaranta. Fins als 14 anys va estudiar al seu poble, però quan va voler continuar no li va ser possible, perquè Barcelona estava molt lluny llavors, malgrat estar tant a prop. Era una noia a qui li interessava tot. Li hagués agradat cursar els estudis de biologia per descobrir moltes coses. Aquest desig frustrat el va explicar molts anys després en un programa de Catalunya Ràdio. Demanaven a l'audiència que truquessin per explicar el pitjor record que tinguessin de l'època franquista. Mercè els va dir que li semblava que a la majoria de la població li havien impedit l'accés a la cultura, i que allò era ja irreparable.

L'escriptora Maria Mercè Roca estava escoltant i després es va posar en contacte amb ella per a què fos una de les protagonistes del seu llibre sobre les dones de la postguerra, anomenat *El món era a fora*.

Quan es va casar, com feien totes les dones de la seva generació, va anar a viure a casa del seu home que no havia nascut hereu, però les diferents circumstàncies li havien obligat a dur les terres familiars. Des de llavors la Mercè es va integrar en el treball de pagès amb tota la seva ànima. Li ha agradat sempre, sobretot quan el compara amb la feina que va fer

de joveneta en una fàbrica química. Diu que aquella pudor de goma encara la té dins, i que treballar al camp et dona molta llibertat, perquè les activitats són diferents, "ara lligues enciams, després agafes cireres..." Ella sempre defensa la feina del camp, anima molt a la gent jove quan es queixa d'un contratemps, perquè pensa que "a qualsevol activitat d'autònom hi ha pedregades i ventades, malgrat tinguin altres noms com impagats o lletres". Està molt convençuda de què es pot viure bé de pagès, això sí, "treballant molt", però tothom ha de fer-ho per viure una mica bé, perquè com ella diu: "Enlloc tot són flors i violes".

S'emociona d'una manera molt especial quan recorda la primera lluita que va haver al Baix Llobregat amb Unió de Pagesos. Llavors els va conèixer, i va entrar a formar part del sindicat amb el seu marit.

Al Nadal de l'any 1974 van rebre una carta de la Colònia Güell, el major propietari de terres d'aquella zona, dient-los que havien de deixar els camps. El cop va ser molt fort. Tenien els nens petits i havien de pujar-los fos com fos. Van anar a trobar a l'advocat per explicar la seva situació. Però aquell home no volia atendre a raons. Desesperats, van acudir a un altre lletrat que va acceptar el seu cas i el de tots els pagesos que van voler defensar les seves terres arrendades. Van fer molt soroll denunciant als diaris la seva situació. Fins que el propietari es va assabentar.

Manuel Bertran i Serra es va portar com un senyor, va cridar a una reunió conjunta als pagesos afectats i als tècnics, sense advocats. Van arribar a un acord. Els venia les terres. Mercè encara recorda el sopar que va organitzar amb tothom quan es va solucionar el problema i les paraules d'aquell home tímid que va acabar demanant-los perdó per tots els mals moments que els havia fet passar.

Potser la Mercè va heretar aquest esperit lluitador de la seva àvia, la Mercè Angurell, una dona que es va quedar vídua als 26 anys i que va sortir endavant fent de cuinera, de modista i d'infermera.

La Mercè recorda quan van formar la primera cooperativa tots plegats, tot just fa 10 anys, quan dels 2.500 habitants de Santa Coloma, el 80% eren pagesos. Abans, la feina era molt més dura, però ara, gràcies a la mecanització, amb només un 5% de població treballant la terra han hagut de doblar l'espai de la seva parada a Mercabarna, perquè no hi cabien els productes de cultiu intensiu.

Li fa molta pena que cap dels seus fills continuï la seva feina, però, clar, el problema més gran que tenen ara els pagesos és la pressió urbana. Malgrat tenir un parc agrari que pot frenar l'especulació, sempre cal fer més grans les carreteres o noves vies del tren. Ara arribarà l'AVE i la Mercè no vol pensar que potser demà ja no hi haurà terres suficients per conrear. ■

M. J. R. F.

Canviem el periodisme o el periodisme ens canviarà

L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya organitza unes jornades per debatre la situació professional i la influència sobre els continguts de les periodistes

Les dones periodistes ho tenen més difícil per arribar a feines de responsabilitat. Aquesta és una de les conclusions que es van treure de les Jornades que es van celebrar el 10 i l'11 de gener al Col·legi de Periodistes. El divendres 10 vàrem tenir la possibilitat d'escoltar, de la mà de les pròpies autores i autor del llibre *La premsa por dentro*, les seves vivències al llarg de l'estudi. Elvira Altés va destacar la jerarquia que regeix als mitjans de comunicació i que fa que les dones ho tinguin més difícil per arribar a cap de secció, etc. "Els caps solen ser homes i el periodisme es belluga molt per contactes, o sigui que el propi sistema perpetua

aquest servei del diari no tenien una imatge de dona i, en cas de necessitar-la, simplement la creen a partir d'una d'un home. Més important: una redactora presenta un tema sobre cesàries a dones amb SIDA i el consell de redacció, compost d'homes, no saben les conseqüències ni com es porta a terme una operació així i, per tant, no adjudiquen a la notícia la importància que té. La directora de l'estudi, Joana Gallego, esmentà el poc diàleg que, quan es va fer l'estudi, hi havia a *La Vanguardia*, tant vertical com horitzontal. En el consell de redacció, va especificar, hi havia dones, però en funcions tècniques exclusivament. "Els temes de gènere molestaven, i quan se'n tractava un, ràpidament es passava a un altre de frívol, anecdòtic, com per treure-li ferro".

Autores i autor de l'estudi amb la degana del Col·legi de Periodistes

FOTO AMADA SANTOS

aquesta situació". Per Jaume Soriano, una de les coses més curioses va ser trobar-se que en l'arxiu d'un mitjà com el diari *Avui* no hi havia cap carpeta dedicada al feminisme i sí a d'altres moviments com l'independentisme, en aquest sentit, també el va sorprendre que la carpeta dedicada a la dona era un plec de papers desordenats quan la resta de les carpetes estaven perfectament classificades.

Punt de vista masculí

Mª Eugenia Melús per la seva part explicà com a *El Periódico de Catalunya* es tractaven els temes des d'un punt de vista masculí. Com a mostra, un botó: en una infografia sobre persones jubilades treien un vellet, malgrat que hi ha moltes més dones grans que homes. En

L'actualitat és rutina

El treball quantitatiu va estar a càrrec de Mª José Cantón, que es va dedicar a analitzar la previsió de la informació, l'agenda dels mitjans i va descobrir que es complien en un 71% dels casos, sent *El País* el que menys seguia l'agenda establerta. Dels temes amb perspectiva de gènere previstos es publiquen la majoria, però es que suposen, només, el 0,65% del total!

L'endemà, dissabte, es va tractar el tema de les "Condicions socioprofessionals d'homes i dones al món periodístic", a càrrec de Marisa García de Cortázar. La coautora de l'estudi *Profesionales del periodismo. Hombres y mujeres en los medios de comunicación*,

L'estudi proposa alguns canvis pràctics

- Obra noves vies perquè ja no es parla només de dones, sinó de qüestions de gènere
- Proposa categories d'anàlisi: presència o absència, component de gènere, perspectiva per analitzar els mitjans de comunicació, més enllà de la simple quantificació.
- Es suggereixen nous instruments als periodistes com la perspectiva de gènere.

que és professora titular de sociologia de la UNED va especificar que havien estudiat només als càrrecs més alts del món periodístic.

El 80% dels alts professionals són homes

“Hi ha més homes a la direcció de la premsa, i més dones a institucions i agències, però la realitat és que el 80% dels alts càrrecs són homes. Només als gabinets de comunicació varen trobar més caps dones. I aquesta situació no és proporcional amb la quantitat de periodistes homes i dones que treballen als mitjans, perquè està al 50% aproximadament”. L'explicació que donaven els professionals, homes especialment, era que “encara no havien arribat les dones, perquè són més joves”. En pregunta oberta els directius reconeixien desconfiar de les dones per llocs de responsabilitat, admetien que no hi havia igualtat d'oportunitats... aduint alguns la manca de disponibilitat horària degut a la família, etc.

En les franges per edats van descobrir que, després dels 45 anys, el 90% dels llocs de directius eren homes, mentre que entre els 25 i 34 anys era un 63% homes, que significa dos homes de cada tres llocs de direcció. Parlant de disponibilitat, tres de cada quatre homes estaven casats, i la majoria de dones solteres o divorciades, amb només la meitat amb fills, o sigui que la manca de disponibilitat horària no semblava ser l'explicació. A més, en llocs de la mateixa responsabilitat, els homes guanyen més. Respecte a les seccions, els homes acaparen l'opinió.

Treballar i viure com a periodista

Quan un grup de dones periodistes s'ajunta, sorgeixen anècdotes de tota mena. Regina Ferrer, redactora de TV3 volia ser periodista per denunciar injustícies. I es troba que, moltes vegades, es produeixen dins del propi mitjà, contra les pròpies dones. “Per què teniu un suplement dedicat a la dona?” És una de les preguntes que més li fan a Àngels Villar, redactora del *Diari de Terrassa*. I és que la igualtat s'ha començat a entendre d'una manera equivocada, com si tots fóssim iguals, quan no ho som. Sandra Camps és una *freelance* que vol continuar així, encara que reconeix els inconvenients d'aquesta modalitat. “M'encanta parlar sobre temes socials i el fet de treballar per lliure m'ho permet”.

De les poques dones que arriben a ser cap d'un mitjà,

FOTO AMADIA SANTOS

Les periodistes Regina Ferrer, Sandra Camps, Rosa Paz, Montserrat Puig, Àngels Villar i Karma Peiró, que van participar a la taula rodona

FOTO AMADIA SANTOS

Elena Tarifa presentant la ponent Marisa García de Cortázar

Rosa Paz n'és un dels millors exemples: va ser cap de la secció de política de l'agència EFE, i ara és la sotsdirectora de *La Vanguardia*. “Potser em va ajudar el fet de no tenir família, ells em veien com a un company més, i per afalagar-me em deien: «Quan una dona és bona, és millor que els homes»”. Un dels arguments que Paz va subratllar va ser: “Les dones no adorem tant els càrrecs, els homes s'hi aferren més”.

Karma Peiró, presidenta del Grup de Periodistes Digitals veu el futur de les periodistes en el món digital, on no hi ha una jerarquia tan clara. “És un món molt nou, i molts portals com Vilaweb, La Malla o Bcn News estan dirigits per dones”.

L'última en arribar va ser Esther Sardans que va explicar la seva lluita contra els seus caps quan li varen canviar les condicions de treball al tornar del permís de maternitat. En aquell moment, l'ADPC així com el Sindicat de Periodistes van ser un recolzament important, però creu que s'hauria de seguir insistint en la necessitat de conciliar la vida laboral amb la familiar. Es tracta de que les dones periodistes no es vegin atrapades en la disjuntiva d'haver de triar entre la feina i la vida. ■

Diana Castro

Preguntes amb resposta

- La mitificació que pressuposa que, pel fet de ser dona, ja saps escriure amb perspectiva de gènere, és falsa. Tenim una visió masculinitzada. Un suggeriment: que el o la corrector/a d'estil incorpori criteris de gènere.
- Un tema tan seriós i de tal magnitud com el dels maltractaments no va tenir una carpeta a l'arxiu de l'Avui fins 1997! I l'arxiu el porta una dona.
- La periodista fins ara tenia tres opcions: actuar com a feminista, fet el qual li resta punts a l'hora de promocionar-se i perd credibilitat davant els seus companys, treballar en una revista femenina o en un gabinet de comunicació, i tercera, actuar com un home. S'ha de lluitar per canviar aquesta situació i incorporar una visió plural i no només masculina.

CITY DONA

Un projecte d'aplicació transversal de les polítiques d'igualtat

L'octubre passat, Terrassa com a ciutat líder, presentava en públic *CITY DONA*, un projecte europeu que aposta per aconseguir el compromís de la ciutat, homes i dones, públic i privat, amb la igualtat d'oportunitats entre ciutadans i ciutadanes. El seu lideratge és ben merescut, atès que la ciutat egarenca és pionera en les polítiques locals d'igualtat d'oportunitats. L'any 1991, el seu consistori va ser el primer de l'estat espanyol en crear la Regidoria de Promoció de la Dona. Cinc anys després, el 1996, l'ajuntament terrassenc va aprovar el Pla per la Igualtat d'Oportunitats.

Passat un temps, i arribats al moment de renovar-lo o continuar amb l'inicial, Terrassa es va proposar fer un pas endavant, tal i com expliquen la regidora de Promoció de la Dona, Montserrat Ribalta, i la coordinadora del projecte *CITY DONA*, Lali Biosca: "Aquesta vegada, el que es pretenia era superar la fase anterior i donar l'oportunitat de fer un programa més participatiu amb la implicació de tota la ciutadania".

Terrassa va aprofitar l'oportunitat de presentar un projecte propi a la Comissió Europea i així va néixer *CITY DONA*. En l'aventura, la ciutat va implicar altres municipis europeus de mida mitjana: les ciutats de Carpi (Itàlia), Thurock (Gran Bretanya) i Guimaraes (Portugal). La UE va valorar positivament el projecte que té com a objectiu estendre la igualtat d'oportunitats a tot el teixit social de la ciutat, empreses, institucions, entitats, agents socials i ciutadans, en general.

Pel que fa a l'aplicació a Terrassa, la regidora i la tècnica expliquen que des de l'inici fins ara s'han definit els temes crítics relatius a la igualtat que s'han considerat de major importància. S'han organitzat comissions de treball, s'han redactat línies d'actuació que recullen les propostes ciutadanes i s'ha fet una diagnosi dels temes prioritaris a partir de les dades estadístiques del municipi i de les obtingudes mitjançant comissions, així com també d'un seguit d'entrevistes fetes a persones i a institucions de Terrassa. "Finalment -expliquen Ribalta i Biosca-, s'estan fixant uns objectius i unes estratègies sobre quin model de municipi volem pel que fa a la igualtat de gèneres i de quina forma hi podem arribar. Tot aquest treball es traduirà en projectes concrets que promoguin la igualtat a la nostra ciutat".

Si parlem del vessant internacional, el projecte ha permès contrastar l'experiència egarenca amb la de les altres ciutats participants que compten amb contextos socials similars. "Des del primer moment s'ha establert un nivell de complicitat i complementaritat, ja que cada ciutat ha après de les experiències

de les altres. Aquest fet ens anima a continuar aquesta relació, que volem estendre més enllà de l'intercanvi entre administracions", expliquen la política i la tècnica.

El projecte, però, no implica només les administracions. Des del principi s'ha connectat amb la ciutadania que voluntàriament n'ha participat de les diverses fases, segon expliquen les responsables: "Hem fet unes 80 entrevistes qualitatives a persones clau del municipi, 150 enquestes a dones d'associacions. A

més, 380 persones van participar a l'acte de presentació del projecte i més de 330 han participat en grups de treball". De fet, *CITY DONA*, ha proposat la participació per diverses vies: fent arribar idees, propostes i suggeriments al Servei de Promoció de la Dona, a través del treball en comissions, assistint als diversos actes organitzats amb motiu del projecte, així com amb la formació d'agents voluntaris amb la finalitat que puguin dinamitzar amb tallers la igualtat d'oportunitats. Aquests

tallers, són innovadors i pràctics per conèixer les pautes i els criteris amb què cal afrontar la desigualtat.

En aquest mes se celebraran les jornades internacionals on es faran públiques les experiències de la implantació del projecte. També es presentarà a la ciutat les línies estratègiques i el primer pla d'acció resultant de *CITY DONA*. L'acte servirà també per a la creació d'una xarxa de ciutats europees compromeses amb la igualtat.

Fins ara, la regidora de promoció de la dona, Montserrat Ribalta i la tècnica que coordina *CITY DONA*, Lali Biosca, fan una valoració molt positiva del desenvolupament, segons diuen: "Hem tingut i tenim molta feina encara per endavant, però ara ja hem posat els instruments i assentat les bases per dur-la a terme. Arriba l'hora de posar en pràctica aquest compromís que compartim amb la ciutadania". ■

Marta Ortega

Catalanes al Parlament Europeu

Dues eurodiputades per a la igualtat

Quan l'any 1986 Espanya va entrar a la Comunitat Econòmica Europea la presència de dones, en aquella segona legislatura al Parlament Europeu, era de 84 diputades. Les xifres van anar evolucionant fins les 185 eurodiputades actuals, d'un total de 626 escons que suposa una mitja d'un 30%, quantitat encara llunyana de la paritat, però molt més elevada que en la majoria de parlaments nacionals.

La representació femenina catalana al Parlament Europeu (PE) es concreta en dues dones: Concepció Ferrer, d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC) i Ana Terrón del Partit Socialista de Catalunya (PSC), d'un total de vuit eurodiputats. Aquesta xifra "no és molt satisfactòria", segons afirma Terrón, però en el PE s'ha aconseguit imposar criteris de paritat, almenys en els grups d'esquerra, doncs "dins del grup socialista europeu s'arriba a un 36% de dones". Segons Ferrer, dins del seu partit no són partidaris de les quotes, ja que les dones, en tant que persones, també arriben als llocs de decisió. El que si és necessari, assegura aquesta diputada, "és que la dona s'incorpori al món de la política en tots els àmbits". Aplicar la perspectiva de gènere en totes les comissions i treballar estretament amb la comissió d'Igualtat d'oportunitats és l'experiència que aporta la socialista Terrón. També assenyala que quan treballes amb dones "es treballa d'una altra manera, i les prioritats són diferents". Els temes que es consideren més rellevants no són els mateixos que pels homes. "Per a nosaltres, per exemple, el tràfic de persones l'hem vist com a tema prioritari, mentre que pels homes del meu grup i del PP, és prioritària la cooperació policial i la qüestió de la lluita contra la criminalitat des d'un punt de vista més repressiu".

Compartir la societat

Però si la participació de la dona en política, amb quotes o sense quotes, pot arribar a ser d'un 30% com en el cas del PE, en altres àmbits de la societat aquesta representació de dones en els llocs de decisió arriba a ser insignificant. Una estratègia molt important, segons insisteix Concepció Ferrer, és la de fer compatibles els horaris familiars i laborals. La cura dels fills o de les persones grans

Ana Terrón "M'agradaria una Europa més femenina, més concreta, més pràctica i capaç d'oferir a la ciutadania seguretat, llibertat i benestar"

sempre recau sobre les dones i "això impedeix que pugui assumir uns llocs de responsabilitat a l'empresa, perquè no pot dedicar la totalitat de la seva atenció al món professional". En aquesta línia continua Ana Terrón, que remarca la idea de què si no hi ha canvis, realment importants, en l'esfera privada de la vida, no s'avançarà. Això vol dir que de la mateixa manera que les dones estan treballant en l'àmbit públic, els homes ho han de fer en l'àmbit privat i en les mateixes condicions. "Quan una parella es planteja tenir fills, s'ho plantegen els dos, per tant, hem de començar a fer que els homes truquin al despatx per dir que no hi aniran perquè el nen està malalt". Les empreses hauran d'entendre que els homes i les dones que tenen criatures, durant un temps, tindran una relació laboral diferent i l'empresa haurà d'incorporar aquest fet com incorpora, per exemple, la jubilació, diu Terrón.

Convenció europea

La Unió Europea viu moments de canvis importantíssims. L'any 2004 afrontarem el que serà l'ampliació més gran en la nostra història en comú. Per assumir aquest repte cal modificar els Tractats de la Unió, i la Convenció sobre el futur

d'Europa té el mandat de preparar aquesta reforma. La Convenció, formada per representants dels caps d'Estat o de govern dels Estats membres, del PE i de la Comissió, així com dels països candidats, compta amb la participació d'un total de 105 persones, de les quals només 17 són dones. Però, com és possible aquesta diferència, si sempre des d'Europa s'ha apostat per la paritat democràtica? L'eurodiputada Ferrer ho explica dient que les persones que estan a la Convenció són parlamentaris que han estat lligats a àmbits que potser no són tan propis de les parlamentàries, com ara els constitucionals. "La dona té una certa tendència cap a sectors d'una efectivitat més directe. En tot cas és una

Concepció Ferrer "Vull una Europa federal, amb una sèrie de valors com el de la solidaritat, el respecte i la convivència per a poder viure en pau"

llàstima que la veu de les dones, i amb ella la seva especificitat, estigui absent de la Convenció". És important introduir factors de correcció, assevera Ana Terrón, "perquè és molt trist que la Convenció hagi acabat així". Pel que fa al futur d'Europa, les dues diputades catalanes animen a participar en la seva construcció per tal de modificar tot allò que no ens agrada i fer realitat aquests somnis d'una Europa més justa, més social i paritària. ■

Alicia Oliver

Les polítiques per a afavoreixen

No confondre amb la igualtat d'oportunitats

Per Joana Ortega i Alemany*

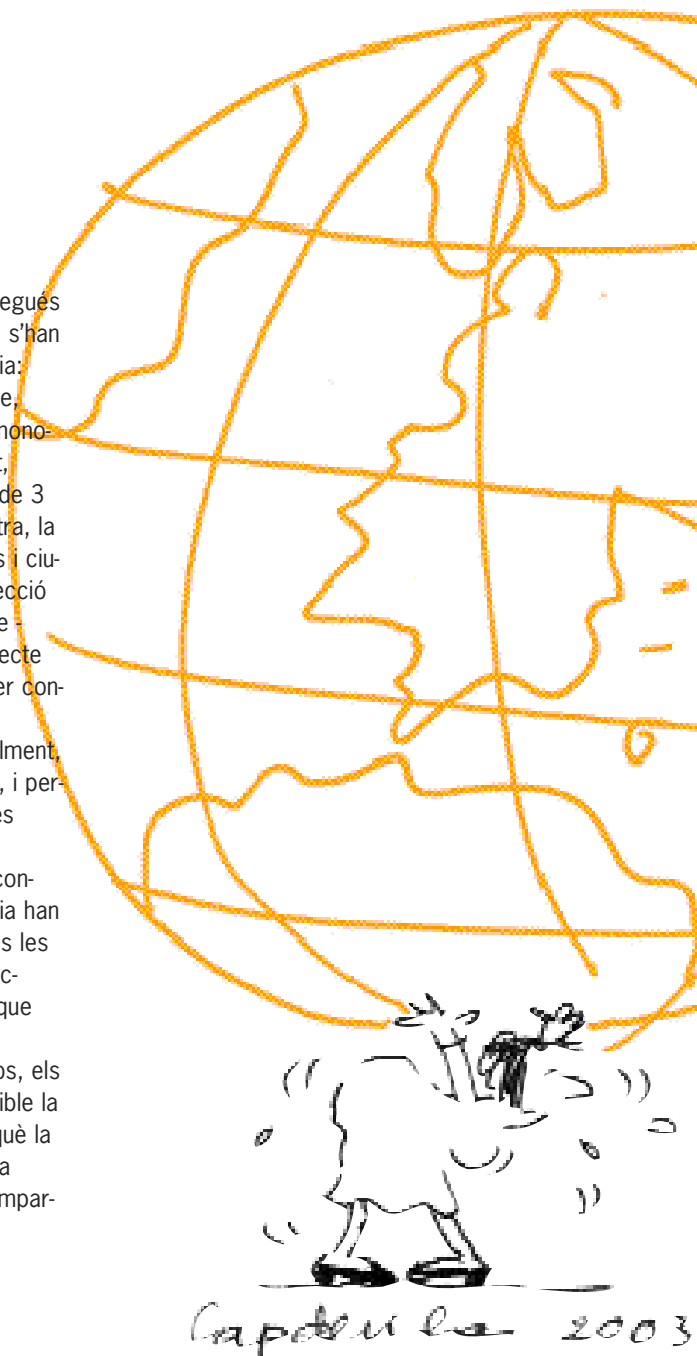
Des que l'any 1993, amb el Pla Integral de suport a les famílies, s'endegues la política del Govern de la Generalitat de Catalunya en aquest àmbit, s'han dut a terme un seguit d'actuacions dissenyades per al conjunt de la família: homes, dones, infants, gent gran. Aquestes han abastat ajuts a l'habitatge, l'ensenyament, la sanitat, el treball, les famílies nombroses, les famílies monoparentals, les persones amb algun tipus de disminució i, molt recentment, s'han incorporat ajuts universals a totes les famílies amb infants menors de 3 anys. No ens és aliè, però, que a les societats mediterrànies com la nostra, la família ha esdevingut l'element central de la solidaritat entre els ciutadans i ciutadanes, mentre que les administracions públiques han descuidat la protecció de la família. Això ens ha aportat matisos d'una qualitat humana innegable - col·laboració i convivència intergeneracional - però, alhora, ha generat l'efecte pervers de considerar un afer privat i no una qüestió pública - la tensió per conciliar les responsabilitats familiars i professionals.

Aquesta tensió ha afectat majoritàriament les dones perquè, tradicionalment, havien recaigut sobre elles les tasques domèstiques i d'atenció als altres, i perquè aquesta responsabilitat no ha estat qüestionada en el moment que les dones s'han incorporat al mercat laboral de manera estable i continuada.

De tota manera, cal precisar que les polítiques de família no s'han de confondre amb les polítiques d'igualtat d'oportunitats. Les polítiques de família han de ser universals i homogènies, per a tots els seus membres i per a totes les famílies, mentre que les polítiques d'igualtat d'oportunitats necessiten d'accions positives, és a dir, de mesures que ajudin a eliminar els obstacles que s'oposen a la igualtat real o de fet entre homes i dones.

Per tot això cal continuar treballant com fins ara en la línia dels recursos, els ajuts i els serveis, i alhora, calen noves mesures que ajudin a fer compatible la vida professional i familiar, tant per a les dones com per als homes. Perquè la veritable pedra de toc de tota política familiar ha de ser l'assoliment d'una família més democràtica i igualitària, en la qual homes i dones puguin compartir responsabilitats. ■

*Presidenta de l'Institut Català de la Dona

les famílies en les dones?

Il·lustració Roser Capdevila

La categoria de persona autònoma

Per **Marisa Fernández***

Darrerament estem vivint un capítol més de la neutralització i invisibilització de les dones. I aquesta vegada ens arriba revestit com a polítiques de protecció a la família, amb un fals i abstracte igualitarisme, però a aquestes alçades ja sabem que l'igualitarisme abstracte és insostenible i que, quan s'ignoren les diferències, s'està optant per un dels models.

Aquestes polítiques aparentment neutres dilueixen el concepte de gènere. Quan el subjecte de drets és la família, les dones no poden descriure, no poden anomenar la seva condició com a persones.

Els serveis concebuts per a les dones, que parteixen de la seva exclusió i discriminació històrica, han anat perdent el seu nom. Ja no hi cap referència a serveis a les dones, que sospitosament s'han convertit en serveis a la família. Podem posar diversos exemples: la que era abans la comissaria de la dona o servei d'atenció a la dona, a la ciutat de Barcelona, s'ha transformat, de manera incomprensible, en servei d'atenció a la família. Un altre exemple és el torn d'ofici especial d'atenció a víctimes de violència familiar que ha endegat els col·legis d'advocats i la Conselleria de Justícia de la Generalitat. Des dels espais feministes hem demanat que el servei sigui concebut com a violència de gènere o, és que algú pensa que la violència familiar contra els homes és un fenomen que necessita d'un servei específic i especialitzat? Això està produint l'efecte paradoxal de què molts homes maltractadors que quan reben una denúncia, interposen una altra de falsa per contrarestar l'anterior, només pel fet d'interposar-la es veuen beneficiats d'un servei pensat per pal·liar la xacra de la violència contra les dones.

Les noves polítiques per a la família deixen de banda la categoria de dona, identifiquen la dona-persona amb la dona-família. Es protegeix la família com un ens superior i abstracte, però la família està composta per persones amb necessitats diferents. Cal posar-nos en guàrdia i denunciar aquesta nova, o no tan nova, discriminació. Recolzar la família no significa recolzar la dona, sinó perpetuar la seva subordinació històrica. ■

*Presidenta de Dones Juristes

FOTO ESTHER SARRICOMÀ

VINYET PANYELLA

directora de la Biblioteca de Catalunya

“Tot el que s’ha guanyat ha costat massa per **permetre’ns la feblesa de retrocedir”**”

Amb un posat tímid però amb molta fermesa verbal, Vinyet Panyella (Sitges, 1954) és filòloga, bibliotecària, escriptora i poeta. Amb un grapat de premis literaris a la butxaca com el Premi Rosa Leveroni de poesia o el Premi Gaziel, aquesta amant de la cultura defensa

amb passió la militància en el feminisme en una societat que encara no ha assolit la igualtat entre homes i dones. Està contenta perquè la seva carrera professional ha arribat molt a munt tot complint un somni: ser la directora de la biblioteca nacional del seu país.

“Com en tantes altres professions, les bibliotecàries sempre han pensat que tenien sostre de vidre”

- Quina trajectòria professional va realitzar abans de ser la directora de la Biblioteca de Catalunya?

- La meua primera feina va ser a l'Arxiu Històric de Sitges, després vaig organitzar els serveis de Documentació, Biblioteca i Arxiu del Parlament de Catalunya i l'any 1989 vaig entrar a la Biblioteca de Catalunya com a subdirectora, primer, i després com a gerent fins arribar a ser-ne la directora a partir del 1997.

- Va dubtar quan li van oferir la direcció de la BC?

- No. Vaig dir un sí total i absolut. Per a un professional bibliotecari, el millor que li pot passar, crec jo, és dirigir la biblioteca nacional del seu país. A més a més d'estimar-me molt aquesta biblioteca, penso que és una excel·lent biblioteca, relativament poc coneguda i amb moltíssimes possibilitats. Tot plegat és un repte i una il·lusió alhora.

- El món de les lletres ha estat i és molt femení. En aquesta institució hi ha un equilibri a la plantilla entre homes i dones?

- La professió de bibliotecària, fins fa uns 25 anys, només admetia dones a l'Escola de Biblioteconomia. Llavors ha estat una professió eminentment femenina per definició fins que als anys 70 van començar a admetre homes. Històricament, aquesta professió, aquí i arreu del món, és femenina. Però en els llocs de responsabilitat hi ha més homes que dones. Curiós, oi? Com en tantes altres professions, les bibliotecàries sempre han pensat que tenien sostre de vidre. Abans existia la trilogia de la mestra, la infermera i la bibliotecària, perquè permetien compatibilitzar la feina de casa amb la feina de fora. A la BC tenim una plantilla d'homes i dones que encara no està equiparada per raons històriques, però sí puc dir que tenim bibliotecaris igual de bons que elles.

FOTO ESTHER SANROMÀ

“Crec que tota activitat creativa és un extra a favor de la professió que exerceixes”

- Vostè es pot combinar bé la feina laboral amb la feina de la casa?

- Falten hores per tot. Sigui quina sigui la nostra professió, sempre fem doble feina i encara han de passar un parell de generacions perquè tot estigui més ben repartit. Detecto que la gent més jove que té responsabilitats familiars les comparteix molt més que les persones de la meua generació, i això està força bé. Però encara hi ha aquest plus de tradició i configuració social que fa que les dones continuem fent doble feina.

- La veig molt convençuda...

- No hem de retrocedir ni mig mil·límetre en res. Tot el que s'ha guanyat ha costat massa per permetre'ns la feblesa de retrocedir. No hi ha d'haver cap circumstància ni cap element que impedeixi a totes les dones que viuen i treballen en aquest país exercir els seus drets. Per arribar a la igualtat de drets, de pràctiques, de costums i d'oportunitats encara ens falta moltíssim. Una flor o un jardí no fa estiu. Només cal mirar el nostre entorn. La pràctica del feminisme comença en un mateix i aquest “un mateix” no té gènere. Comença per l'ésser humà i hem de ser conscients que avui dia la plena igualtat encara no existeix. La igualtat entre homes i dones és una cosa de tothom.

- Quin document amb seu a la BC és la nineta dels seus ulls?

- La biblioteca és un tot, però destacaria Les *Homilies d'Organyà*, els tres esborranys de l'*Atlàntida* de Jacint Verdaguer o la *Crònica* de Muntaner. També hi ha documents com el *Vocabulari Català-Alemany* imprès a Perpinyà per Joan Rosembach l'any 1502 que hem editat en facsímil i que és una peça cabdal per a la cultura europea.

- I pel que fa als anomenats “Papers de Salamanca”, quina opinió en té?

- Penso que els papers digitalitzats s'haurien de quedar

a Salamanca i els originals que vinguin a Catalunya, que és del lloc on van sortir. Això em sembla de calaix.

Existint una solució tecnològica no hi ha hagut la voluntat política per portar-la a terme. Els papers presos per represàlia han de tornar als seus titulars, als seus propietaris.

- Per què existeix aquesta dicotomia dins del mateix món dels arxivers respecte a aquest tema?

- Perquè és un tema polític des del primer moment. Si analitzem tota la trajectòria d'aquesta història que fa 25 anys que dura, veurem que és una història de despropòsits des del primer moment. És un tema que no està gens exempt de la càrrega ideològica que s'hi pugui posar. Penso que una societat plenament democràtica no hauria de permetre que situacions com aquesta es perllonguessin *sine die*. Ni el govern del PSOE ni el govern del PP ho han pogut resoldre. La voluntat política no existeix per solucionar-ho.

- El fet que vostè sigui poeta, a més a més de filòloga i bibliotecària, és un plus artístic per dirigir aquesta entitat?

- Crec que tota activitat creativa és un extra a favor de la professió que exerceixes. En el meu cas, em puc emocionar quan tinc un manuscrit a les meves mans o sentir-me molt contenta el dia que pots comprar el manuscrit d'*El comte Arnau* de Josep Maria de Sagarra, com he fet. És un plus paral·lel.

- Quins objectius té en ment per a la BC?

- Les meves fites són les que passen per la millora dels serveis. Oferir més serveis presencials i virtuals. Vam fer una aposta per la tecnologia de la informació i la comunicació que ha d'anar creixent. I una altra fita va dirigida a la societat en general per donar a conèixer el patrimoni etnogràfic i documental del país a través de tot un seguit d'accions. Tecnologia per accés i difusió del patrimoni per crear coneixement. ■

“Penso que els papers digitalitzats s'haurien de quedar a Salamanca i els originals que vinguin a Catalunya, que és del lloc on van sortir. Això em sembla de calaix”

Dona, Dona, Dona

Per Carme Deltell

A un hospital de Londres, la jove Jane es mor amb només 25 quilos de pes després d'una anorèxia irreversible.

A Galícia, la Maria enterra el seu segon fill vençut per les drogues.

A prop seu, a Astúries, la Josefa enterra el seu darrer fill sepultat per les mines.

Mentrestrant, a Cantàbria, l'Aurora llença flors al mar, mar que s'ha endut dos dels seus fills i no li ha tornat ni els cossos.

A Barcelona, per primera vegada, unes afavorides dones comparteixen amb uns privilegiats homes les dependències de l'exclusiu Cercle del Liceu.

A Sevilla, l'Antònia s'apropa a la drogueria a comprar un verí per a rates per donar-li al seu home i amb el ferm propòsit de fer-ho servir aquesta vegada.

A Bèlgica, l'Emmanuelle puja al cotxe d'un veí seu que li ha promès portar-la a escola, sense saber que mai no arribarà.

A Madrid, la Marta puja a l'ascensor amb el seu cap mentre suporta el frec als pits i les seves impertinències, perquè encara no ha signat el contracte de treball.

A Tarifa, arriba la Mariatu en una pastera agafant fort el seu petit de sis mesos perquè no se l'enduguin com ja van fer amb el fill més gran.

A l'Havana, la Glòria deixa els llibres un moment per vestir-se de dona i sortir a buscar clients que li paguin la seva carrera.

A València, l'Amparo canvia els llibres per una xeringa de somnis.

A Sierra Lleona, la Mabinty, amb la seva única mà no amputada per les guerrilles de nens soldats, dona el biberó al seu germà petit.

A l'Iran, la Jasmine amaga el llibre prohibit i d'amagat marxa a casa de la seva mestra que també s'amaga d'una societat que no les deixa educar-se en llibertat.

A Angola, l'Adama es mor deshidratada i malnutrida per manca d'aliments.

A Sant Cugat, la Susanna observa com la seva mare estén el matalàs a terra per poder dormir tots plegats en el traster de la casa senyorial on serveixen als senyors.

A Bangkok, la Sandatu, de només 9 anys, s'ha adonit sobre les sabatilles esportives que estava cosint.

A Sant Sebastià, la Iratxu se sotmet a una operació d'estètica que potser li farà sentir-se millor amb ella mateixa.

A Gàmbia, l'Adamse plora i crida mentre amb un ganivet mal afilat i menys desinfectat, la Sarah li extirpa el clitoris perquè el seu futur marit se senti millor amb ell mateix.

A Barcelona, un jutge rebaixa la condemna d'un violador perquè la víctima, de 13 anys, no era verge en el moment de la violació.

Jussara de Goiás,
Coordinadora del *Movimento de Meninos i Meninas*

“Al Brasil, l'esperança es diu Lula”

“Mai no hem tingut un govern com el de Lula, que compti amb el suport del 85% dels brasilers. Estem davant d'una oportunitat històrica”. Aquesta afirmació de Jussara de Goiás, resumeix l'esperit combatiu i esperançador amb el qual es va presentar la *Coordinadora del Movimento Nacional de Meninos i Meninas de Rua*, del Brasil, al Col·legi de Periodistes el passat 5 de febrer. La conferència, organitzada per la Fundació Catalana de l'Esplai, entitat que desenvolupa un programa de solidaritat amb el *Movimento* des de fa set anys, va explicar l'origen i la tasca que desenvolupa l'MNMMR amb els infants que viuen al carrer.

El *Movimento*, que va néixer el 1985, amb l'assessorament del pedagog Paulo Freire, considera els infants com a subjec-

tes de drets i deures. Els educadors escolten *meninos i meninas* i treballen plegats per construir un món millor per a tots. En paraules poètiques i contundents, Jussara va dir que els educadors han d'aconseguir en primer lloc, amb molta paciència, que l'infant tingui somnis. Perquè només així tindrà la força per lluitar.

Jussara de Goiás va explicar que al Brasil, un país que és la vuitena potència econòmica mundial, 50 milions de persones viuen amb 2 dòlars al dia i l'horari escolar va de les 7,30 a les 11 hores del matí. En aquest context, quan es parla d'infants de carrer no es tracta només d'infants abandonats que s'estan al carrer, sinó també de molts infants que viuen amb les seves famílies a les *favelas* en condicions de pobresa extrema i passen moltes hores voltant pel carrer.

FOTO PILAR AMERICH

La darrera campanya desenvolupada pel *Movimento* ha estat el “No a la disminució de l'edat penal”. Precisament, els assistents a la conferència van poder veure un vídeo del *VI Encontro de Meninos i Meninas*, celebrat el juny de 2002, on va participar l'aleshores candidat, Lula, que, en el seu discurs, es va comprometre amb aquesta causa. L'esperança, al Brasil, també té ulls d'infant de carrer. ■

Manolita Sanz

Marxa Mundial de les Dones a l'Índia

Més de 5.000 grups de tot el món aniran fins Nova Delhi per reivindicar l'eliminació de la pobresa i la violència de gènere

Entre els dies 18 i 22 de març d'enguany tindrà lloc a Nova Delhi, Índia, la Quarta Trobada Internacional de la Marxa Mundial de les Dones. Està previst que hi participin 5.627 grups de 164 països; 132 dels quals són espanyols. Amb aquesta reunió es pretén crear un pla mundial d'estratègies per lluitar contra la pobresa i la violència de gènere, pressionant els governs i qüestionant les institucions financeres internacionals.

El precedent més llunyà de la Marxa Mundial de les Dones és la Marxa contra la pobresa que va organitzar la *Fédération des Femmes du Québec*, l'any 1995. Arran de l'èxit d'aquesta campanya es va crear una plataforma mundial contra la pobresa i la violència vers les dones. S'hi van adherir 600 grups de 161 països. La Segona Trobada, al 2000, començà arreu del món –inclosa Barcelona– el 8 de març, Dia de la Dona, i finalitzà a Nova York, davant les Nacions Unides, el 17 d'octubre, Dia Internacional per l'eradicació de la pobresa. A la Tercera Trobada (Montreal, octubre de 2001) es va decidir continuar amb la Marxa, donat l'augment sense precedents de la pobresa i la violència i davant la manca de resposta institucional a les queixes de les dones del món. ■

Eva Barrachina

La Quarta Trobada vol aplegar totes les coordinacions nacionals de la Marxa. A Espanya, la Comissió organitzadora la trobem a Barcelona, a Ca la Dona.

(<http://www.marxamundialdones.pangea.org/>)

També a Barcelona es va celebrar l'encontre europeu de la Marxa durant els dies 13 i 14 d'octubre de 2001.

Trobareu més informació al web de la Marxa:

<http://www.ffq.qc.ca/marche2000/fr/actions.html>

EQUILIBRAR ELS TEMPS DE LES DONES

Una de las característiques diferenciadores de l'ocupació a Barcelona es la major presència de dones en l'àmbit laboral. L'ocupació femenina a Barcelona s'ha incrementat en els darrers anys, situant la taxa d'ocupació de les dones, es a dir, dones ocupades en relació al total de dones de 16 a 64 anys de la ciutat, en un 53'7%. Aquesta taxa ens equipara amb la mitjana europea i ens situa a quasi nou punts de diferència amb la taxa mitjana espanyola que per les dones es del 45,1%.

Recentment el Consell General del Pla Estratègic Metropolità en fer balanç del treball realitzat per les diverses subcomissions de la Comissió de Prospectiva, constatava que el canvi i la millora de la conciliació de la vida laboral i familiar era un aspecte transversal que es contemplava reiteradament sigui des de l'anàlisi del capital humà, del planejament del territori i la mobilitat, de la convivència o del reptes del creixement econòmic i de l'ocupació.

Hem avançat, però cal seguir posant les condicions per ampliar la presència de les dones en el mercat de treball fins arribar a la mitjana de les ciutats més avançades en benestar i qualitat de vida. I per això és imprescindible que es modifiqui la situació actual en relació a la conciliació de la vida laboral i familiar.

Necessitem canvis culturals respecte al paper de la dona i de l'home en les tasques familiars i també en les de l'empresa. Necesitem equipaments i serveis per atendre els infants, a la gent gran i a les persones amb dependències. Cal que les empreses incorporin aquesta qüestió en la seva política de per-

sonal, facilitant entre altres coses la flexibilitat que sigui possible. Necesitem un nou marc legal que doni suport i garanties a la conciliació.

Des de Barcelona Activa estem profundament implicats en aquest canvi. Garantim la presència paritària de les dones en els nostres programes i desenvolupem una àmplia actuació per avançar en la conciliació familiar i laboral facilitant les condicions d'accés al treball per a més dones. Així participem en el programa TEMPORA que promou la UGT a través de la Fundació Maria Aurèlia Capmany, EQUILIBRA amb Salut i Família, el PLA D'IGUALTAT A LES EMPRESES en el marc del Programa Municipal per a les Dones 2001/2003, hem promogut el programa OBRIM VIES adreçat a dones amb especials dificultats d'inscripció, DONES EMPRENEDORES-SERVEIS A LES PERSONES, que afavoreix la creació d'empreses del sector del servei a les persones liderades per dones i JORNADES VIDA QUOTIDIANA dins el Programa Municipal per a les Dones

La qualitat de vida requereix trobar l'equilibri dels temps per les dones, perquè no assumeixin tota la responsabilitat de la vida familiar, perquè puguin desenvolupar-se com a persones en la família, el treball, la cultura, l'esport o el lleure. La responsabilitat social corporativa de les empreses ha de permetre avançar en un canvi organitzatiu i de valors que assumeixi aquesta nova realitat. ■

Maravillas Rojo

Presidenta de Barcelona Activa

FOTO ESTHER SANROMA

Manifestació a Barcelona.
8 de març 2002

PARTICIPACIÓ SOCIAL DE LES DONES EN L'ÀMBIT LOCAL

Per a la celebració del 8 de març, Dia Internacional de la Dona, l'Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona i el Centre de Participació Ciutadana Flor de Maig proposen reflexionar a l'entorn de la participació social de les dones en l'àmbit local, partint de les experiències i posant en comú les expectatives i els reptes de futur.

Aquestes activitats, adreçades a responsables polítiques i tècniques així com a aquelles persones interessades, es portaran a terme al Centre Francesca

Bonnemaison, espai d'intercanvi, formació, creació i també de participació de les dones.

El 7 de març, tindrà lloc una conferència a càrrec de Lídia Falcón O'Neill, advocada i feminista, que serà presentada per Immaculada Moraleda, diputada delegada per a les Polítiques d'Igualtat dona-home i de Pere Alcober, diputat delegat de Participació ciutadana. A continuació es llegirà el Manifest del 8 de març d'enguany. ■

Més informació: www.diba.es/dona

CREACIÓ DE LA XARXA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER PROMOURE LES DONES A LLOCS DE DECISIÓ

Més de 200 administracions i un centenar d'entitats d'Europa i Amèrica Llatina participen en el seminari d'El Salvador que organitza la Diputació de Barcelona

L'any 1995 es va posar en marxa el programa **URB-AL**, com una referència obligada en el camp de la cooperació internacional entre ciutats de continents diferents. Es tracta de compartir experiències entre col·lectivitats locals de la Unió Europea i d'Amèrica Llatina, associant-se per a la recerca de solucions concertades.

El programa s'organitza entorn a 14 temes diversos relacionats amb totes les polítiques locals. A cada un d'aquests temes li correspon una xarxa temàtica, coordinada per una sola col·lectivitat local.

En el marc de cada una de les xarxes temàtiques, es creen i es posen en pràctica una sèrie d'activitats, durant els 3 anys que dura el projecte, dirigides a identificar solucions als problemes comuns plantejats i proposar respostes als mateixos

La Diputació de Barcelona, a través del Gabinet d'Integració Europea i Solidaritat, ha resultat seleccionada per coordinar la xarxa sobre **Promoció de les dones en les instàncies locals de decisió**, amb l'objectiu de promoure un dels que es consideren pilars bàsics de la democràcia: la igualtat d'oportunitats i la participació de totes i tots en la presa de decisions.

La primera activitat pública de la xarxa tindrà lloc **els dies 28, 29 i 30 d'abril a San Salvador (El Salvador)**, on se celebrarà un seminari estructurat en ponències i tallers. Es preveu una adhesió d'unes 200 administracions locals i regionals, i més d'un centenar d'entitats hi donaran suport (governos, universitats, ONGs i altres associacions) d'Europa i Amèrica Llatina.

Es treballarà per incloure temes alternatius en les agendes polítiques locals, redefinir l'esfera pública i privada, l'extensió de la democràcia a l'àmbit domèstic, canvis legislatius que afavoreixin un nou contracte social dones-homes, perquè les dones estiguin presents en els òrgans de participació i s'aconsegueixi un augment percentual de dones líders polítiques i càrrecs electes, amb formes d'actuació diferents als models tradicionals. ■

Maria Dolors Renau i Manen

Cap de Gabinet de Relacions Internacionals

LA FORMACIÓ INTEGRAL, UN OBJECTIU PRIORITARI

Una de les prioritats de l'Ajuntament de Cornellà de Llobregat, des de la creació del Centre d'Informació i Recursos per a les Dones l'any 1995, ha estat la formació de les dones del municipi amb l'objectiu de crear espais de relació a fi que puguin participar en activitats a part d'adquirir coneixements i formació sobre diferents temes. Portem a terme les següents activitats formatives:

Potenciació de les habilitats personals i socials

Donar els recursos necessaris per superar els sentiments d'inseguretat, per prendre iniciatives, assumir responsabilitats i millorar la situació personal, afavorint un canvi d'actitud ja sigui ampliant el cercle d'amistats, una major autoestima i més motivació per formar-se.

Expressió corporal

Donar a conèixer noves tècniques de relaxació i moviments corporals per tenir més flexibilitat i ampliar el coneixement del propi cos.

Tècniques de comunicació oral

Millorar i conèixer les tècniques necessàries per parlar en públic.

Curs de Medi Ambient

Adquirir coneixements en la millora de l'entorn més proper i sobre els recursos medi ambientals de la llar.

Bricolatge

Donar nocions bàsiques per fer petites reparacions domèstiques.

Taller de seducció

Donar eines per millorar les relacions afectives. No es pretén ensen-

yar a lligar o a provocar a altres persones. La seducció és persuadir i il·lusionar, i per fer-ho ens hem de conèixer, saber com som i com podem reaccionar davant determinades circumstàncies.

Teatre

Es planteja un treball col·lectiu d'interpretació. Relaxació, desinhibició, concentració, disponibilitat creativa, sensibilització sensorial, somàtica i de l'espai, imaginació, energia, ritme, emocions-relacions, aproximació a la construcció d'un personatge, al monòleg i a les escenes...

Taller de ràdio

Obrir espais per realitzar activitats relacionades amb els mitjans de comunicació. L'emissora municipal, Ràdio Cornellà, ofereix la possibilitat de conèixer un mitjà tant proper com és la ràdio de la ciutat.

Taller d'informàtica i noves tecnologies

S'ensenyen les nocions elementals d'informàtica i Internet.

Programa Ja som mares

Adreçat a mares i els seus nadons amb l'objectiu de crear un espai de reflexió i formació per tal de millorar la relació entre ells i poder assessorar-se amb els professionals de tots aquells dubtes que sorgeixen amb la arribada d'un nadó. ■

Judit Ibáñez i Vives

*Regidora de Salut Pública, Serveis Socials i Dona.
Ajuntament de Cornellà de Llobregat*

Cicle formatiu per recuperar la memòria històrica **LES EXPERIÈNCIES DE LA LLIBERTAT FEMENINA**

A Sant Boi, des de fa alguns anys, hem posat en marxa serveis i recursos per tal de donar resposta a les necessitats de les dones. Això s'ha fet tant per part de les associacions de dones com per part de l'Ajuntament.

Ara ha arribat el moment de posar a l'abast de totes les santboianes formació no reglada ni ocupacional, que ja es fa pels conductes oportuns, sinó formació per saber i per conèixer totes aquelles dones que van treballar, que van lluitar i que van aportar molt a la societat i que malauradament no sempre han tingut el reconeixement que es mereixen o el que és pitjor, que ni tant sols apareixen quan s'escriu la història dels pobles, de la literatura, de la filosofia, etc.,

Volem iniciar una sèrie formativa per aprendre a gaudir, a pensar per nosaltres mateixes, coneixent la història de les dones, de les nostres relacions, entre nosaltres i amb els homes. Conèixer a les dones que van trencar els moltlls que els imposava la seva època o, com diem ara, que no es van resignar a repetir els estereotips.

Per fer tot això, comptem amb el suport de DUODA, el Centre de recerca de dones de la Universitat de Barcelona de la Fundació Bosch i Gimpera que properament començaran un cicle formatiu de tres mòduls adreçat a les dones de les associacions de dones de Sant Boi, a les joves i a les professionals i llicenciades. Els continguts globals d'aquest cicle aniran sobre les experiències de la llibertat femenina a la història. El sentit de la relació amb la mare: el que aportem les dones al món. Pensament i pràctica política de les dones.

Amb aquesta programació, esperem donar satisfacció a les dones de Sant Boi que tenen ganes d'adquirir nous coneixements. Volem que aquesta nova línia de treball que endeguem tingui continuïtat. En aquest sentit ja estem planificant noves accions formatives. ■

Amor del Àlamo

*Regidora àmbit dona
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat*

PREMI **MARIA AURÈLIA CAPMANY** **PER INCENTIVAR L'ESPORT**

A la nostra societat l'esport és un fenomen social de grans dimensions, tant pels recursos que mobilitza com per la presència mediàtica i a la vida de les persones. No obstant, podem fer aquesta afirmació si ens referim a l'esport masculí però, què és el que succeeix respecte l'esport femení? Si observem la realitat ens trobem que encara els percentatges de participació femenina al món esportiu estan molt lluny de la masculina. Però no només això: es troba discriminació vers les dones en funció de la seva edat (les dones entre 25 i 50 anys pràcticament no tenen accés a la vida esportiva pels seus condicionaments socials), en funció de la seva classe social (les estadístiques mostren que només les dones de classes acomodades fan esport regularment), per qüestions econòmiques (els recursos dedicats a l'esport femení són escassos encara) i per raons dimatge (les dones que hi participen es troben amb dificultats de visibilització, ja que socialment es prioritza l'esport masculí), entre d'altres.

Per tot això, pensem que cal donar un impuls per promocionar l'esport femení des d'una perspectiva que inclogui la visió de les dones en el món esportiu, no necessàriament vinculat a la competitivitat i a l'acceptació, explícita o implícita de l'agressivitat. Cal, en canvi, incentivar un model esportiu que afavoreixi la cooperació, el gaudi per la cura del cos i un esperit recreatiu i lúdic, fins i tot en l'esport professional. Per tal d'incentivar aquests aspectes, l'Ajuntament de Barcelona ha convocat pel 8 de març de 2003 el Premi Maria Aurèlia Capmany amb la intenció de donar suport als projectes que participin d'aquest nou i més equilibrat model esportiu per a les dones de la ciutat de Barcelona. ■

Lourdes Muñoz Santamaría

*Regidora Ponent de Política de la Dona
Ajuntament de Barcelona*

A càrrec de **La Cantant Calva**

Posem de cara a la paret:

- La publicitat de Wipp, Dixan i Ilet Pascual
- Segon Congrés de la Ràdio a Catalunya
- El Govern de la Generalitat de Catalunya

Les 'marujes' dels espots

Posats en farina, hem de dir que avorren els anuncis de productes que el seu control de qualitat recau sempre sobre la dona en la seva condició exclusiva de mestressa de casa a qui toca netejar, fregar i tenir cura de la mainada. En aquests anuncis mai surt un home com a responsable d'aquestes tasques domèstiques, de les que, se suposa, també és beneficiari. Només tres exemples: Wipp i Dixan, sabons que ho netegen tot menys el sexisme (en els anuncis una dona treu amb eficàcia un grapat de taques de la roba dels seus fills, sembla que sense pare-treutaques), i Ilet Pascual (la mare també qui alimenta els nens, que potser tenen un pare cràpula que es desenten de l'alimentació dels seus petits). No crec que fem de més si ens plantejem amb seriositat boicotejar aquestes marques amb publicitat tan sexista. Ho intentem? ■

69 homes i 11 dones, golejada en les ponències del congrés de la ràdio

El futur de les ràdios públiques i privades, la problemàtica del seu finançament i de les tecnologies digitals i multimèdia van ser, entre d'altres, alguns dels temes que van congregar a més de 400 professionals en el Segon Congrés de la Ràdio a Catalunya, celebrat a Barcelona el passat 24 i 25 de gener. De les 80 persones que van passar per les taules de treball del congrés, només 11 eren dones (13,9%), cinc de les quals són professores, dues directives i quatre professionals de la ràdio. Per la seva banda, la presència masculina va estar representada per 69 ponents (86,1%), 14 dels quals són professors, 50 directius o càrrecs de representació i cinc professionals de la ràdio. La pluralitat i la representativitat no va preocupar gaire a l'organització! ■

Dones sense creu

Les dones catalanes no ofereixen serveis destacats a Catalunya. O això és el que se'n desprèn del nombre de guardons que atorga cada any la Generalitat de Catalunya. El desembre passat, Jordi Pujol i Jordi Vilajoana, van lliurar les Creus de Sant Jordi: 39 a títol individual i 17 a entitats. De les medalles a nivell individual, 33 van ser donades a homes i només 6 a dones. Les premiades van ser: Marta Corachán, Núria Gispert, Teresa Losada, Pilar Mora, Teresa Rovira i Dolors Sistac.

Aquestes distincions, creades pel Govern català "amb la finalitat de distingir aquelles persones naturals o jurídiques que hagin ofert serveis importants a Catalunya, ja sigui en defensa de la seva identitat o, més generalment, en el terreny cívic i cultural". Costa de creure que aquestes dues xifres tan diferents, 33 i 6, marquin la diferència real entre el treball digne de ser posat com a exemple que realitzen els homes i dones de Catalunya. Més aviat, aquests dos números el que fan és posar en evidència, una vegada més, el diferent barem que s'utilitza per valorar la importància d'allò que fa la dona en aquesta societat. O potser és que els homes es postulen molt millor. O potser és que als responsables de la Generalitat d'escollir a les persones guardonades els hi és més còmode i fàcil escollir entre els seus iguals de gènere. No estaria de més que l'Institut de la Dona exigís una mica més d'equitat. ■

Gata Lina & cia

Gemma

Llibres

La prensa por dentro. Producción informativa y transmisión de estereotipos de género
de **Joana Gallego**

Com i per què la premsa segueix transmetent estereotips de gènere?

Per **Rosa María Palencia**

Contestar aquesta pregunta és l'ambició objectiu principal del llibre que avui proposem. Que la premsa a casa nostra continua transmetent estereotips de gènere, no és cap novetat. El valor d'aquesta conclusió general que presenta el llibre consisteix en la minuciosa anàlisi del complex entramat de variables que incideixen en la producció de la informació.

El llibre és el fruit de tres anys d'investigació que Elvira Altés, Maria Eugenia Melús, Jaume Soriano i María José

Cantón van realitzar dirigits per la doctora Joana Gallego, professora de Periodisme i Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Mitjançant una metodologia científica, basada principalment en l'observació, l'equip d'investigadors va estar present en les rutines de producció dels diaris *El País*, *El Periódico de Catalunya*, *La Vanguardia*, *Avui* i a l'Àgencia EFE, durant uns 25 dies en cada mitjà.

Com a conseqüència d'aquesta observació, l'apartat correspo-

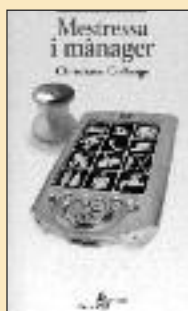
nent a les monografies dels mitjans estudiats llança una acurada radiografia de com es "couen" les notícies des de la mateixa "cuina". Els autors fan gala d'una refinada capacitat d'observació que permet l'anàlisi d'incomptables variables que van des de l'estructura jeràrquica, fins la distribució dels temes, passant per la sensibilitat particular dels i les col·legues.

Un dels valors més consistents de l'estudi és la reflexió profunda sobre els factors que actuen sobre les rutines productives dels continguts. El llibre desglossa aquests factors en quatre grans apartats: estructurals, derivats de l'organització professional; grupal, derivats de la cultura periodística; els derivats del context sociocultural en el qual s'inscriuen els mitjans i els de la idiosincràsia individual dels i les periodistes. Mecanismes que van des de la negació de les diferències de gènere en la societat, fins el descobriment, passant per la indiferència, són disseccionats en les seves causes pels autors.

L'explicació del fenomen, objectiu essencial de tota investigació científica, queda així, no solament garantida, sinó que permet la formulació de propostes, entre les quals destaquen: "fer una aposta decidida per entendre que les relacions de gènere són un aspecte inherent de la relació social, que deu ser contemplat en la construcció informativa"; el dret legítim de les dones a formar part de les estructures de poder dels mitjans; la inclusió d'informació des d'una perspectiva de gènere tant en la informació *dura* com en la *tova*, de manera transversal; la necessitat de tenir present una audiència formada per homes i dones amb interessos no sempre coincidents; la substitució del concepte masculí com a *universal* pel més adient de *mixitud*. "Aquest reconeixement de gènere [...] faria visible la presència de les dones en els diferents àmbits socials i, com a conseqüència, faria que aquestes es poguessin sentir representades en un discurs que actualment, excepte excepcions, les exclou". ■

Mestressa i mànager
de **Christiane Collange**

Pòrtic Enciclopèdia Catalana,
Barcelona, 2003,
aprox. 15 euros

La periodista i escriptora francesa Christiane Collange ha escrit, amb gran èxit a França, un curs d'organització de la vida quotidiana que pot facilitar la vida a les dones que assumeixen la doble càrrega d'una casa i d'una activitat professional.

Les relacions entre els homes i les dones són una part important de l'argument que Collange va desgranant pàgina rere pàgina. És un llibre ple d'humor i de seny que exposa els canvis que s'han produït en les relacions familiars al llarg del segle XX. ■

Sólo las diosas pasean por el infierno. Retrato de la mujer en los países musulmanes
d'**Azadé Kayani i Martha Zein**

Flor del Viento Ediciones,
Barcelona, 2002, aprox. 17 euros

Aquest llibre analitza l'actualitat de la situació dels drets de les dones dels països musulmans al mateix temps que mostra com les religions musulmana, cristiana i jueva passen les seves dones per l'infern i aconseguen que el sexe es converteixi en una ferida des de la infància. La ràbia i la impotència són sentiments que afloren a mida que es van llegint les 300 pàgines d'aquesta obra literària que denuncia les injustícies que pateix la dona als països musulmans.

Llibre dedicat a Maryam Firuz i a totes aquelles dones que gràcies a les seves lluites han fet possible el present. ■

Herederas y Heridas. Sobre las élites profesionales femeninas.

de **María Antonia García de León**

Ediciones Cátedra. 300 pp. Madrid 2002

El preu del poder

per **Elena Tarifa**

Herederas y Heridas, un títol romàntic per un llibre gens romàntic, sinó tan real i dur com la trajectòria de les seves protagonistes, dones professionals que han arribat a càrrecs de responsabilitat, dones d'èl·lit i mai millor dit, ja que totes han hagut de reunir requisits excepcionals per tal de ser admeses per l'èl·lit masculina per excel·lència.

Aquest llibre toca de nou el tema del binomi gènere-poder, com viuen el poder o com no el viuen les dones i com aquestes

han estat pioneres en ocupar espais tradicionalment masculins tot creant un model social inèdit, promotor del canvi social per gènere que s'està produint, és a dir, l'adveniment de l'anomenada societat postpatriarcal, la caiguda de l'únic model social de relacions de gènere que ha existit fins ara. Però aquest model en decadència té encara moltes arestes refractàries com la referent al repartiment del poder entre homes i dones a la vida pública, que es veu molt lentament afectat pel canvi social percebut a d'altres àrees. Així doncs, les dones entrevistades al llibre han sofert una forta discriminació en l'accés al poder; de fet, amb la mateixa preparació, els homes es promocionen més que les dones, que "han hagut de treballar 10 cops més

en el camp laboral i en molts casos han hagut de sacrificar aspectes com la maternitat". Un dels obstacles principals amb els quals s'han trobat és el de l'organització del món del treball, amb temps, estructures i institucions pensades només per a homes. De fet, la autora diu que el poder és encara l'eix de la masculinitat i que el treball és la justificació de la vida de l'home mentre que en realitat la figura dominant en la dona sembla ser la de "mestressa de casa que treballa".

García de León descriu també l'efecte d'aculturació que les dones estan experimentant i que suposa la imposició del model masculí vers el qual es dirigeixen les dones. En aquest sentit l'autora no creu en l'anomenat "feminisme de la diferència" que reivindica una cultura diferent de les dones darrere la qual s'han "d'atrinxerar", ja que tot allò cultural ha de ser pensat en termes d'interrelació i dependència.

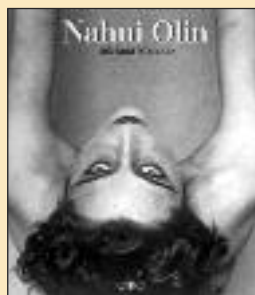
D'aquesta manera, "en l'adaptació que les dones estan experimentant, elles també imposaran elements propis de la cultura tradicional femenina a la masculina". Els efectes negatius d'aquest procés són, però, evidents: "Soc dona, soc mare, soc esposa, soc treballadora, però, en quin ordre? No ho sé encara". Tot i les dificultats descrites per les dones d'èl·lit entrevistades i l'encara mínima presència de dones a llocs de responsabilitat, el llibre mostra unes conclusions optimistes en l'apartat: *Lo mejor está por venir*, on s'exposen més preguntes que respostes però on s'aposta per un futur proper on les dones no hauran de continuar pagant un sobre-preu per ascendir professionalment. Les dones podem exercir de "massa crítica" i plantejar una altra forma d'organitzar la vida social com un assumpte de gènere que concerneix a homes i dones. Tornant al títol amb les paraules de l'autora: "existeix en quasi tota biografia notable dues classes d'energia per córrer darrera l'èxit: una positiva, l'herència, com a bagatge de recursos de passat i present, i una altra negativa, la ferida, com una mena de ràbia i coratge que constitueix una excel·lent energia per imposar i plasmar el jo, sobre tot el social" Bé, romàntic potser no, però certament èpic. ■

Nahui Olin

Adriana Malvido

CIRCE Ediciones,
Barcelona, 2002,

aprox. 23 euros

El nom asteca Nahui Olin designa el poder amb el qual el sol fa girar els planetes, però també són les paraules amb què la mexicana Carmen Mondragón (1893-1978) es va donar a conèixer en el món artístic. La vida d'aquesta espectacular pintora, poeta i model del pintor Diego Rivera o del fotògraf Edward Weston és recollida per la periodista Adriana Malvido. Més de 200 pàgines farcides de text, fotografies i quadres d'Olin, us conduiran per la vida d'una dona lliure que, per damunt de tot, va voler expressar l'orgull del seu ser femení. ■

La mirada intuïtiva

Ellen Auerbach

Flor del Viento Ediciones,
Barcelona, 2002, aprox. 17 euros

Amb gairebé cent anys, la fotògrafa alemanya Ellen Auerbach és una de les últimes supervivents de les anomenades avantguardes històriques. Aquest catàleg de l'exposició aplega un grapat de fotografies que expliquen gràficament la seva llarga trajectòria artística entre l'any 1929 i la dècada dels anys seixanta, en un viatge cronològic.

Auerbach va néixer l'any 1906 i va estudiar fotografia amb Walter Peterhans a l'escola de Bauhaus, a Berlín. La major part del seu llegat fotogràfic pertany a l'Akademie der Künste de Berlín. A la imatge podem veure la ballarina Renate Schottelius a Nova York, en una fotografia en blanc i negre i gelatina-bromur de plata. ■

Discos

La gran pianista catalana **Alicia de Larrocha** es va acomiadar dels escenaris catalans el passat mes de gener, però el seu art viatjarà properament als Estats Units, a Turquia i al Japó. La seva extensa carrera musical li ha permès col·laborar amb grans músics com Sir Colin Davis o Victòria dels Àngels.

L'artista de dits curts i musculosos ha rebut nombrosos premis en reconeixement a seva la valuosa feina, entre els quals destaquen la Medalla d'Or al

Mèrit de les Belles Arts (Madrid, 1982) o el Premi Príncep d'Astúries (Oviedo, 1994).

Ara és una bona oportunitat per escoltar una de les millors pianistes del món que va debutar quan només tenia 12 anys

Espectacle

Cartografies del desig

El Consorci de Biblioteques de Barcelona us convida a participar en el conjunt de mapes imaginaris al voltant de la relació entre escriptors al mateix temps que estableix un diàleg musicoliterari entre les obres literàries i musicals d'autores i compositores. L'objectiu és mostrar la força creativa de dones com Anna Akhmàtova i Marina Tsvetàieva, Montserrat Roig i Anne Frank o Maria Aurèlia Capmany i Simone de Beauvoir. És una bona oportunitat per celebrar la commemoració del 25è aniversari de l'ONU en la instauració del 8 de març com a Dia Internacional de la Dona Treballadora. L'entrada a l'espectacle és lliure.

Com en la nit les flames:

dijous 6 de març a la Biblioteca Mercè Rodoreda, a les 19 h
C/ Camèlies, 76 08024 Barcelona Tf. 93 435 31 70

Contra l'oblit:

divendres 21 de març a la Biblioteca Ignasi Iglésias, a les 19 h
C/ Segre, 24 08012 Barcelona
Tf. 93 360 05 50

Quan les dones fumen:

dijous 27 de març a la Biblioteca Joan Miró, a les 19 h
C/ Vilamarí, 61
08015 Barcelona
Tf. 93 426 35 32

Exposició

L'escriptora catalana Mercè Rodoreda serà homenatjada en motiu del 20è aniversari de la seva mort, a Barcelona. El 10 d'abril es la data escollida per inaugurar l'exposició **Mercè Rodoreda. Un retrat** al Centre Moral i Instructiu de Gràcia. Aquesta mostra centrada en la figura literària i social de l'autora de *La plaça del diamant* serà itinerant per ciutats i pobles de Catalunya. La mateixa tarda de la inauguració també es presentarà el llibre **Mercè Rodoreda. Un retrat** de Marta Pessarrodona i Pilar Aymerich.

Data:

dijous 10 d'abril, a les 18 h

Lloc:

Centre Moral i Instructiu de Gràcia
C/ Ros d'Olano, 9 Barcelona

Més informació:

Institut Català de la Dona
Tf. 93 495 16 00

Teatre

Si ets amant dels monòlegs àcids, atrevits i intel·ligents, t'agradarà l'obra teatral **5 mujeres.com**. L'espectacle serà conduït per cinc grans actrius catalanes com són Anna Maria Barbany, Neus Asensi, Rosa Boladeras, Montse Pérez i Carmen Machi. El riure està garantit!

5 mujeres.com al Teatre Poliorama, Rambla dels Estudis 115 de Barcelona fins el 30 de març.
Més informació: www.teatrepoliorama.com

I Concurs Nacional de Curts de Dones

El cinema espanyol amb perspectiva de gènere està d'enhorabona, ja que s'ha convocat el primer certamen nacional de curtmetratges d'aquesta modalitat, emmarcat dins la **Mostra de Cinema d'Albacete**.

Tradicionalment ja s'organitzava a la ciutat un cycle sota aquesta temàtica, però a causa de l'èxit de les anteriors edicions, el Centre de la Dona ha decidit ampliar horitzons.

El projecte vencedor del concurs està dotat amb un premi de 2.500 euros, que servirà per poder-lo realitzar. El jurat tindrà especialment en compte l'originalitat en el tractament del tema, fent públic el veredictes durant el transcurs de la mostra, que se celebra aquest mes de març a la Filmoteca.

Informació:

Telèfon: 967 246904

Correu electrònic:

ciemab@amialbacete.com

De compatriota a compatriota

L'Associació Salut i Família ha engegat una acció orientada a les dones immigrants embarassades per tal que coneguin, i així puguin fer servir, els recursos disponibles d'atenció prenatal a Barcelona.

Han editat uns tríptics amb diverses llengües que informen les dones immigrants dels requisits de salut imprescindibles en l'embaràs, el part i el postpart, alhora que recorden que aquestes dones disposen d'atenció sanitària gratuïta.

Atenció personal:

9 a 13 h, de dilluns a divendres

Via Laietana, 40, 1r 2^aB Barcelona

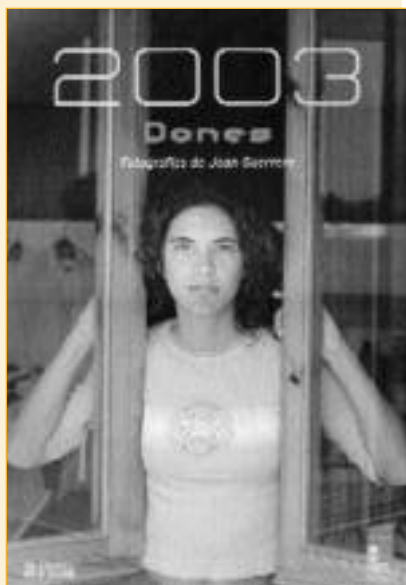
Atenció telefònica:

9 a 13 h i 15 a 19.30 h de dilluns a divendres al 93 268 36 00

13 mirades per atrapar el temps

13 instants de vida quotidiana captats per la mirada atenta i sensible del fotògraf **Joan Guerrero** il·lustren el calendari de l'any 2003 que ha editat la Regidoria de Dona i Igualtat de l'Ajuntament de Santa Coloma. Cada fotografia de cada mes va acompanyada d'un petit text que signen dones com Carme Alborch, Dolors Comas, Núria de Gispert, Montserrat Minobis, Maria Barbal, Dolors Nadal, Rigoberta Menchú, Araceli Aiguaviva, María José Lucena, Manuela de Madre, Isabel-Clara Simó i l'estimada i malaguanyada Francesca Martín Vigil, que clou l'últim full del calendari amb aquesta frase: "El silenci no és innocent, val la pena trencar-lo... No hi pot haver igualtat quan la meitat del gènere humà està mancada d'història".

Jornades de reflexió sobre els centres municipals d'Atenció a la Dona

La regidoria d'Igualtat Dona-Home de l'Ajuntament de Sabadell organitza, per als dies 25 i 26 de març, una trobada que promou la reflexió sobre les polítiques de gènere a implementar des dels municipis i, més concretament, es debatrà també sobre els centres d'atenció a les dones com a espais necessaris per afavorir la igualtat. Hi participaran diversos ajuntaments de Catalunya i també aportaran la seva experiència altres municipis de l'estat espanyol.

Més informació:

igualtat-dona-home@ajsabadell.es

Discussions d'enamorats

Per **Joana Gallego**

És que a la gent li agrada criticar per criticar. Comences alçant la veu una mica, continues donant-li una clatellada a la parenta i acabes, total, trencant-li el cap i estrangulant-la sense adonar-te'n. I després fins i tot volen demanar-te explicacions. L'amor no en té, d'explicacions. L'amor té aquestes coses. Són "la xispa" de la vida.

Aquests o semblants són els raonaments que es deuen haver fet l'autor de la mort de Glòria Sanz i també el sotsdelegat del Govern a Tarragona, Angel Sagardoy.

Pel que fa al primer, no podem dir sinó que esperem que la justícia actui amb rapidesa i eficàcia. Ningú no li pot tornar la vida a aquesta noia de 28 anys, que potser va trigar més del compte en adonar-se de les

mentides i falòrnies del seu promès.

Pel que fa al sotsdelegat del Govern, Angel Sagardoy, no podem sinó nominar-lo "talòs d'Aquil·les" en aquest número per les seves declaracions, de tot punt inadmissibles.

Durant molt de temps la violència exercida pels homes contra les dones (que és la més habitual) ha estat qualificada com a crim passional produït per raptos de gelosia, obcecació patològica o malaltia mental. Que no és sinó una manera de justificar aquests actes que semblen irracionals i incomprendibles. Aquestes explicacions –sovint provinents de la policia-, s'han completat periodísticament tipificant aquests esdeveniments com a "successos", la qual cosa ha impedit situar-los

en un context social, relacionar-los com a part d'un problema col·lectiu de primera magnitud i trobar les causes profundes d'aquesta violència. El tractament episòdic i redundat d'aquests crims no ha propiciat, fins fa poc, debat social, discussions públiques i mesures polítiques.

Per això, declaracions com les d'Angel Sagardoy no ajuden gens ni mica a que el tema de les agressions contra les dones sigui considerat un dels problemes socials actuals més punyents i greus.

Senyor Sagardoy, vagi amb compte amb les discussions amoroses amb la seva dona, si la té, que ja se sap que l'amor és cec i vostè tampoc està gaire fi de la vista. ■

- Em subscric a la revista *Dones* pels quatre números de l'any 2002 per l'import total de 8 €
- M'interessa l'oferta especial dels primers cinc números de la revista *Dones* per un import de 9 €
- Autoritzo a l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya perquè carregui al meu compte o llibreta l'import:
- la subscripció anual 8 € dels 5 primers números 9 €

Forma de pagament mitjançant rebut domiciliat al meu compte número _____ del banc o caixa _____

Ens podeu tornar aquesta butlleta per correu postal, per fax al **93 317 83 86** o bé per correu electrònic: **adpc@adpc.cc**

Nom _____
 Cognoms _____
 Adreça _____
 Població _____ Codi postal _____
 Telèfon _____
 Adreça electrònica _____

Aquesta publicació ha rebut el suport de:

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis
Oficina Tècnica
del Pla d'Igualtat

Tenim 4.500 oficines per parlar amb persones com tu. **Parlem?**

